

EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
NÁRODOHOSPODÁRSKA FAKULTA

Evidenčné číslo: 101006/I/2024/36122167771477508

Daňové zaťaženie fyzických osôb v SR a v Rakúsku

Diplomová práca

EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
NÁRODOHOSPODÁRSKA FAKULTA

Daňové zaťaženie fyzických osôb v SR a v Rakúsku

Diplomová práca

Študijný program: Financie a dane

Študijný odbor: ekonómia a manažment

Školiace pracovisko: Katedra financií

Vedúci záverečnej práce: doc. Ing. Jana Kušnírová, PhD.

Bratislava 2024

Bc. Balázs Balogh

Čestné vyhlásenie

**Čestne vyhlasujem, že záverečnú diplomovú prácu som vypracoval samostatne
a som uviedol všetky použité literatúru a iné zdroje.**

Dátum: 07.03.2024

.....

Bc. Balázs Balogh

Pod'akovanie

Touto cestou by som sa srdečne poďakoval vedúcej diplomovej práce, doc. Ing. Jane Kušnírovej, PhD. za pripomienky a odbornú pomoc pri vypracovávaní práce a taktiež za jej milý, pozitívny, ale aj profesionálny prístup.

ABSTRAKT

BALOGH, Balázs: *Daňové zaťaženie fyzických osôb v SR a v Rakúsku*. – Ekonomická univerzita v Bratislave. Národohospodárska fakulta, Katedra financií. - Vedúci záverečnej práce: doc. Ing. Jana Kušnírová, PhD. – Bratislava: NHF EU, 2024. Počet grafov: 1. Počet schém: 2. Počet obrázkov: 5. Počet tabuliek: 21. Počet strán: 76

Cieľom tejto záverečnej práce je analyzovať a zdôrazniť rozdiely medzi slovenským a rakúskym daňovým systémom a získať hlbší prehľad o zdaňovaní príjmov fyzických osôb zo závislej činnosti a z podnikateľskej činnosti na území Slovenskej republiky a Rakúska. Po oboznámení sa s daňovými systémami vybraných krajín, budeme schopní posúdiť požiadavky zdaňovania fyzických osôb oboch krajín a poukázať na výhody a nevýhody systému zdaňovania príjmov v oboch krajinách. Práca je zameraná na daňovo-odvodové zaťaženie fyzických osôb v Slovenskej republike a Rakúsku. Práca je rozdelená do štyroch kapitol. Obsahuje 1 graf, 2 schémy, 5 obrázkov a 21 tabuliek. Prvá kapitola pozostáva z teoretických východísk, na základe ktorých definuje legislatívne vymedzené pojmy a daňové systémy vybraných krajín, následne objasňuje spôsob zdaňovania príjmov fyzických osôb. V druhej kapitole je stanovený cieľ našej záverečnej práce a logické postupy a metódy, ktorými dospejeme od východiskového stavu ku konkrétnym výsledkom práce, ktoré sú predmetom tretej kapitoly. Štvrtá kapitola je venovaná reálnemu daňovo-odvodovému zaťaženiu fyzických osôb v oboch krajinách. V tejto záverečnej kapitole sa venujeme praktickým príkladom z praxe, v ktorých sú aplikované vedomosti nadobudnuté v prvej kapitole. Výsledkom riešenia práce je poukázanie na výhody, resp. nevýhody a zhodnotenie úrovne reálneho daňového zaťaženia fyzických osôb.

Kľúčové slová: daň z príjmov fyzických osôb, zdaňovanie, progresivita, daňové zaťaženie

ABSTRACT

BALOGH, Balázs: *Tax burden on individual persons in Slovakia and Austria*. – University of Economics in Bratislava. Faculty of National Economy. Department of Finance. – Thesis supervisor: doc. Ing. Jana Kušnírová, PhD. – Bratislava: NHF EU, 2024. Number of graphs: 1. Number of schemes: 2. Total images: 5. Tables: 21. Number of pages: 76

The aim of this thesis is to analyze and highlight the differences between the Slovak and Austrian tax systems, then obtain a deeper understanding of the taxation of income earned by individuals from dependent and entrepreneurial activities in both countries. After becoming familiar with the tax systems of both countries, we will be able to assess the requirements of taxation for individuals in both countries and point out the advantages and disadvantages of systems for income taxation in both countries. The focus of this work is on the tax and contributions burden of individuals in Slovakia and Austria. The thesis is divided into four chapters, containing 1 graph, 2 schemes, 5 images, and 21 tables. The first chapter presents theoretical concepts, defining the legislative terms and selected tax systems of the countries, and explaining the way of taxing income of individuals. The second chapter sets the objectives of the thesis, logic, and methods used to achieve the results, which are the subject of the third chapter. The fourth chapter is devoted to the practical examples illustrating the real tax and contributions burden of individuals in both countries, which apply the knowledge acquired in the first chapter. The outcome of this work is to identify the advantages and disadvantages and evaluate the actual level of the tax and contributions burden of individuals.

Key words: personal income tax, taxation, progressiveness, tax burden

Obsah

Úvod.....	7
1. Súčasný stav riešenej problematiky doma a v zahraničí	9
1.1 Požiadavky na daňový systém a daňové princípy.....	10
1.2 Daňový systém Rakúska.....	13
1.2.1 Priame dane	15
1.2.1.1 Daň z príjmov fyzických osôb	15
1.2.1.2 Daň z príjmov právnických osôb.....	20
1.2.1.3 Majetkové dane	22
1.2.2 Nepriame dane	22
1.2.2.1 Daň z pridanej hodnoty („Umsatzsteuer“).....	22
1.2.2.2 Spotrebné dane („Verbrauchssteuern“)	23
1.3 Daňový systém Slovenskej republiky	25
1.3.1 Priame dane	27
1.3.1.1 Daň z príjmov fyzických osôb	27
1.3.1.2 Daň z príjmov právnických osôb	31
1.3.1.3 Majetkové dane	33
1.3.2 Nepriame dane	34
1.3.2.1 Daň z pridanej hodnoty	35
1.3.2.2 Spotrebné dane.....	36
2. Cieľ práce	38
3. Metodika práce a metódy skúmania.....	40
4. Výsledky práce a diskusia	41
4.1 Daňová kvóta a daňový mix.....	41
4.2 Inštitút minimálnej mzdy v SR a Rakúsku.....	45
4.3 Daň z príjmov fyzických osôb v Slovenskej republike.....	47
4.3.1 Nezdaniteľná časť základu dane na Slovensku	48
4.3.2 Nezdaniteľná časť základu dane na daňovníka	49
4.3.3 Nezdaniteľná časť základu dane na manželku /-la	50
4.3.4 Nezdaniteľná časť základu dane na doplnkové dôchodkové sporenie	51
4.4 Daň z príjmu fyzickej osoby v Rakúsku	52
4.5 Daňový bonus na dieťa v Slovenskej republike	52
4.6 Daňový bonus na dieťa v Rakúsku	54
4.7 Daňovo-odvodové zaťaženie fyzických osôb.....	55
4.7.1 Daňovo-odvodové zaťaženie fyzických osôb v Slovenskej republike	55

4.7.2 Daňovo-odvodové zaťaženie fyzických osôb v Rakúsku	61
Záver	69
Zoznam použitej literatúry	72

Úvod

„Ľudia často hovoria, že dane a smrť je jedno a to isté, ale mýlia sa. Smrť je udalosť, ktorá je zdaňovaná, ale dane nikdy nezomierajú.“ znie tento citát od neznámeho autora. Dane sú neoddeliteľnou súčasťou spoločnosti už veľmi dlho. Dane sa vyskytujú už od staroveku a predstavujú základný nástroj financovania verejnej správy a sociálneho zabezpečenia. Ich účelom je získavanie finančných prostriedkov, ktoré sú potrebné na financovanie verejných výdavkov a plnenie funkcií štátu, preto môžeme vo všeobecnosti konštatovať, že dane vznikli vtedy, kedy vznikol štát. Historicky sa dane využívali na rôzne účely, vrátane financovania vojen, stavby infraštruktúry, podpory hospodárskeho rozvoja a poskytovania sociálnych dávok. Ich charakter a forma sa však v priebehu času výrazne menili.

Charakteristika daní sa líši podľa konkrétneho daňového systému každej krajiny. Dôležitými aspektmi daní sú výška sadzieb, základ dane, daňové povinnosti, podmienky oslobodenia od dane a postupy pri výbere a platení daní. Správne fungujúci daňový systém by mal byť spravodlivý, transparentný a efektívny. Spravodlivý systém by mal zohľadňovať princíp solidarity a schopnosti platiť daní jednotlivcov. Transparentnosť je dôležitá pre zabezpečenie správneho fungovania systému a dôvery občanov v verejnú správu. Efektívnosť znamená minimalizáciu administratívneho zaťaženia pre daňovníkov a minimalizáciu daňových únikov. Dane predstavujú komplexnú a dôležitú súčasť fungovania každej krajiny. Ich správne využitie a riadenie je kľúčové pre udržateľný hospodársky rozvoj a financovanie verejných potrieb.

Na Slovensku sú daňové zákony často novelizované v závislosti od neustále sa meniacich životných okolností a aktuálnej finančnej situácie krajiny. Tu si môžeme spomínať rôzne novely v rámci Zákona o dani z príjmov v znení neskorších predpisov. Národná rada Slovenskej republiky schválila napríklad novelu, v ktorej sa zvýši daňový bonus od roku 2023 a týka sa aj roku 2024. Od roku 2025 sa daňový bonus znova zníži. Taktiež boli schválené zmeny v zdaňovaní športových odborníkov s účinnosťou od 1. mája 2023.

Pokiaľ ide o Rakúsko, v roku 2022 bolo zavedené dodatočné zdanenie emisií CO₂, ktoré momentálne stúpa. Od roku 2023 platia obyvatelia Rakúska 30 eur za každú tonu emisií CO₂, pričom táto suma do roku 2025 postupne narastie na 55 eur. Raz ročne dostáva každý občan Rakúska spätný odpočet daní, pričom jeho výška závisí od miesta bydliska a toho, či používa verejnú dopravu alebo je závislý na individuálnom automobilovom

dopravnom prostriedku. Cieľom tejto daňovej reformy je snaha o obmedzenie emisií skleníkových plynov a motivácia ľudí na výber priateľskejších klimatickým zmenám možností pre prepravu a nízkouhlíkové spôsoby vykurovania. Ďalej boli zavedené nové dane v Rakúsku, ako daň z online nákupov a daň z online reklamy. Na druhej strane sa zvýšili aj rodinné prídavky a zvýšil sa aj daňový bonus na dieťa.

Cieľom diplomovej práce je posúdiť a porovnať výhody a nevýhody daňového zaťaženia a systému zdaňovania príjmov vybranej skupiny fyzických osôb zamestnaných, respektíve v rámci podnikateľskej činnosti v Slovenskej republike a Rakúsku. Toto porovnanie bude založené na platných ustanoveniach ZDP a EStG.

Práca sa skladá z teoretickej a praktickej časti. V rámci prvej kapitoly sa venujeme teoretickým aspektom zdanenia fyzických osôb skúmaných krajín, kde charakterizujeme a vysvetľujeme legislatívne definované základné pojmy a porovnáme daňové systémy krajín. Podrobne popisujeme a analyzujeme princípy zdaňovania príjmov fyzických osôb dosahujúcich príjmov zo zamestnania a podnikania v oboch sledovaných krajinách.

V praktickej časti práce využívame reálne príklady z praxe, ktoré sú založené na teoretických poznatkoch nadobudnutých v teoretickej časti. Aplikujeme deduktívnu metódu, kde uplatňujeme teoretickú analýzu na jednoduché situácie týkajúce sa zdanenia príjmov fyzických osôb zo závislej činnosti. Následne vyhodnocujeme výsledky týchto príkladov, čím poukazujeme na rozdiely, výhody a nevýhody daňového zaťaženia a samotného daňového systému Slovenskej republiky a Rakúska v súlade s platnými ustanoveniami ZDP a EStG. Týmto spôsobom naplníme hlavný cieľ našej diplomovej práce.

1. Súčasný stav riešenej problematiky doma a v zahraničí

Dane zohrávajú mimoriadne dôležitú úlohu v každom štáte, pretože vládne výdavky sú financované daňami. Daň je povinná, zákonom určená platba, ktorú odvádzajú fyzické a právnické osoby v určenej výške a v stanovenej lehote do štátneho alebo miestneho rozpočtu. Je neúčelová, neekvivalentná, pravidelná alebo nepravidelná. Štátny rozpočet Slovenskej republiky reprezentuje centralizovaný fond finančných zdrojov štátu, ktorý sa manifestuje ako bilancia štátnych príjmov a výdavkov vedených v Národnej banke Slovenska. Daňové príjmy predstavujú dominantnú časť celkových príjmov štátneho rozpočtu, pričom najvýznamnejším zdrojom príjmu je daň z pridanej hodnoty.

Ako nástroj hospodárskej politiky štátu plnia dane tieto základné funkcie:

a) národohospodársku - podpora domácej výroby a vývozu do zahraničia, zároveň obmedzovanie spotreby určitých tovarov (cigarety, liehoviny),

b) sociálnu - prostredníctvom daní štát ovplyvňuje príjmy občanov a podnikateľských subjektov (napr. znížením dane).¹

Nasledujúca tabuľka 1 zachytáva podiely jednotlivých daní na celkovom objeme daňových príjmov v Slovenskej republike za rok 2022.

Tabuľka č. 1: Podiel jednotlivých daní na celkovom objeme daní v SR za rok 2022

Daň z príjmov fyzickej osoby	20 880 000 €
Daň z príjmov právnickej osoby	3 166 684 000 €
Daň z príjmov vyberaná zrážkou	290 450 000 €
Daň z pridanej hodnoty	8 129 729 000 €
Spotrebné dane	2 480 984 000 €
Dane z používania tovarov a z povolenia na výkon činnosti	138 472 000 €
Iné dane za tovary a služby	80 990 000 €
Dane z medzinárodného obchodu a transakcií	25 967 000 €
Sankcie uložené v daňovom konaní a sankcie súvisiace s úhradami za služby verejnosti poskytované Rozhlasom a televíziou Slovenska	14 041 000 €

¹ MINISTERSTVO FINANCIÍ SR. 2023. Pravidlo vyrovnaného rozpočtu. Bratislava [online]. Dostupné na: < https://www.mfsr.sk/files/sk/financie/institut-financnej-politiky/strategicke-materialy/fiskalny-kompakt/fiskalny_kompakt_2023.pdf >

Daňové príjmy spolu	19 974 241 885 €
----------------------------	-------------------------

Zdroj: Vlastné vypracovanie na základe údajov zo stránky https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/prilohy/SK/ZZ/2021/534/20220101_5379291-2.pdf

1.1 Požiadavky na daňový systém a daňové princípy

Známy škótsky ekonóm A. Smith navrhol vo svojom diele Bohatstvo národov (1776) prvú ucelenú sústavu daňových princípov. Podľa neho by pri zdanení mali byť dodržané nasledujúce pravidlá:

1. „V každom štáte by mali poddaní prispievať na výdavky na správu štátu tak, aby to čo najlepšie zodpovedalo ich možnostiam, t.j. úmerne dôchodku, ktorý pod ochranou štátu požívajú“ – *zásada spravodlivosti*.
2. „Daň, ktorú má každý jednotliviec platiť, by mala byť stanovená presne a nie ľubovoľne. Doba splatnosti, spôsob platenia a suma, ktorú má platiť to všetko by malo byť daňovníkovi a komukoľvek úplne jasné.“ – *zásada určitosti*.
3. „Každá daň by sa mala vyberať vtedy a takým spôsobom, kedy a ako sa to daňovníkovi asi najlepšie hodí.“ – *zásada pohodlnosti*.
4. „Každá daň by mala byť premyslená a prepracovaná tak, aby obyvatelia platili čo najmenej nad to, čo ona daň skutočne prináša do štátnej pokladnice“ – *zásada úspornosti* (resp. Minimalizácia nákladov na správu).²

Daňové princípy predstavujú požiadavky, ktoré sú zvažované pri koncipovaní daňového systému. Pri vytváraní vlastného daňového systému, každý štát jednotlivé princípy hodnotí a uplatňuje do rôznej miery, pričom ich prispôsobuje v súlade s potrebami svojej ekonomiky. Najčastejšie zohľadňované princípy pri tvorbe daňového systému sú:

- spravodlivosť,
- ekonomická efektívnosť,
- prehľadnosť a právna perfektnosť,
- flexibilita,
- pozitívne ekonomické pôsobenie na subjekty,
- daňová istota.

² SMITH, Adam. Bohatství národů (Pojednání o podstatě a původu bohatství národů). 2017. 872 s. ISBN: 978-80-863-8960-8.

Princíp spravodlivosti

Daňový kánon o spravodlivosti hovorí, že každý jednotlivец by mal platiť dane podľa svojich možností. Tento kánon sám o sebe predstavuje požiadavku progresie zdanenia. V teórii spravodlivého zdanenia rozoznávame dva princípy:

1. zdanenie podľa úžitku,
2. zdanenie podľa platobnej schopnosti.

Základnou požiadavkou naplnenia *princípu úžitku* je, aby každý daňovník prispieval na verejné výdavky vo forme daní takým podielom, ktorý zodpovedá úžitku pocit'ovanému z danej spotreby verejných statkov. Každý ziskava od štátu úžitok úmerný svojmu príjmu a tento príjem určuje jeho schopnosť platiť.

Podľa *princípu platobnej schopnosti* daňovníci majú byť zdanení podľa ich platobnej schopnosti. Rozlišujeme dva druhy daňovej spravodlivosti:

- horizontálna spravodlivosť,
- vertikálna spravodlivosť.

Zásada *horizontálnej spravodlivosti* vyjadruje, že dvaja jedinci, ktorí sú na tom v relevantných aspektoch rovnako, by mali mať rovnakú daňovú povinnosť. Tento princíp sa niekedy považuje za synonymum pre rovnomerné zdaňovanie. Naopak, *vertikálna spravodlivosť* znamená, že subjekt s vyšším príjmom, väčším majetkom alebo spotrebou by mal platiť vyššiu daň. Progresívne konštruovaná daň sama osebe zabezpečuje dodržiavanie tohto princípu, keďže tí, ktorí sú na tom lepšie, platia vyššie dane.

Princíp efektívnosti

Daňové povinnosti znamenajú transfer finančných zdrojov od fyzických a právnických osôb do štátneho rozpočtu. Tento presun je však neoddeliteľne sprevádzaný dodatočnými nákladmi, ktoré redukujú jeho celkovú ekonomickú efektívnosť, tzn. vyvolávajú neefektívnosť. Z tohto dôvodu je hlavným cieľom daňových systémov minimalizovať takéto straty efektívnosti.

Cieľom každej vlády je získať čo najviac finančných zdrojov. Ideálne je, ak sú náklady zdanenia pri tomto procese čo najnižšie. Medzi daňové náklady môžeme zaradiť nadmerné daňové bremeno (mŕtva strata) a administratívne náklady. *Nadmerné daňové bremeno* predstavuje stratu blahobytu súkromného sektora, z ktorej nemá úžitok ani verejný

sektor. V rámci administratívnych nákladov poznáme priame a nepriame administratívne náklady. *Priame administratívne náklady* sú mzdy a ostatné neinvestičné náklady správcu dane, náklady na výber daní, na registráciu daňovníkov, kontrolu a pod. Tieto náklady sa zvyšujú so zložitou daňového systému. *Nepriame administratívne náklady* sú spojené s platením daní subjektmi dane. Nesúvisia len s časom potrebným na vyplnenie daňového priznania, ale aj so stratou času počas celého roka, s vedením daňového účtovníctva, zaplatením daňového poradcu a pod. Aj tu platí, že rastú so zložitou daňového systému. Daňový systém by mal byť čo najjednoduchší a relatívne nenákladný z hľadiska správy.³

Princíp politickej priehľadnosti a zodpovednosti

Daňový systém by mal byť koncipovaný tak, aby bol plne transparentný, tzn. každý daňový subjekt by mal mať jasnú predstavu o tom, za akým účelom a prečo je mu ukladaná daň. Iba tak môže politické rozhodovanie efektívne reflektovať preferencie jednotlivých občanov.

Princíp flexibility

Daňový systém by mal byť schopný ľahko a v niektorých prípadoch automaticky sa prispôsobovať zmeneným ekonomickým podmienkam. V rámci tohto princípu si môžeme spomenúť fiškálnu politiku, ktorú vykonáva vláda na stabilizáciu ekonomiky. Štát vykonáva fiškálnu politiku prostredníctvom daní, ktoré tvoria štátny rozpočet. Nástrojmi fiškálnej politiky sú zabudované stabilizátory, ktoré po zavedení pôsobia v ekonomike automaticky a nevyžadujú ďalšie rozhodnutia štátnych orgánov (napríklad progresívna daň z príjmu). Majú pôsobiť ako proticyklické regulátory. Ďalším nástrojom tejto politiky sú zámerné opatrenia, pri ktorých vláda prijíma svoje vlastné rozhodnutia (napríklad zmena v štruktúre a výške daní). Základné typy fiškálnej politiky:

- expanzívna fiškálna politika,
- reštriktívna fiškálna politika.

Vláda podporuje ekonomiku expanzívnou fiškálnou politikou počas fázy kontrakcie hospodárskeho cyklu (keď vládne výdavky prevyšujú daňové príjmy). Vláda chce znížiť nezamestnanosť, agregátny dopyt a predovšetkým sa vyhnúť recesii (ak je ekonomika už v recesii, snaží sa recesiю ukončiť a tým predísť depresii). Aby to štát dosiahol, napríklad

³ ZUBALOVÁ, Alena a kolektív. Daňové teórie a ich využitie v praxi. 2012. s. 35-83. ISBN 978-80-8078-228-3.

znižujú dane, zvyšujú vládne výdavky alebo oboje. Vláda uplatňuje reštriktívnu fiškálnu politiku najmä v obdobiach, keď sú výdavky štátu nižšie ako jeho daňové príjmy. Štát chce spomaliť infláciu, stabilizovať ekonomický rast a udržať mieru nezamestnanosti na ideálnej úrovni. Aby to štát dosiahol, napríklad zvyšujú dane, znižujú vládne výdavky alebo oboje súčasne. Opakom fiškálnej politiky je monetárna politika, ktorú vykonáva centrálna banka.⁴

Okrem Adama Smitha môžeme pomenovať ďalších ekonómov, ktorí sa zaoberali so zdanením fyzických osôb. Hlboký dojem zanechali autori ako napríklad Arthur Laffer, Milton Friedman, R.E. Hall a A. Rabushka.

1.2 Daňový systém Rakúska

Dane a daňový systém má Rakúsko na veľmi podobnej úrovni, najmä čo sa týka štruktúry daní. Podobne ako u nás, aj dane v Rakúsku sa delia na priame a nepriame, pričom medzi priame patrí najmä daň z príjmu fyzických a právnických osôb a naopak medzi nepriame patria najmä DPH a spotrebné dane. Okrem toho má Rakúsko zavedené aj dane pre nehnuteľnosti alebo autá, ktoré sú mierne iné ako u nás. Najdôležitejšie dane daňovej sústavy Rakúska sú schematicky znázornené v nasledujúcej tabuľke 2.⁵

Tabuľka č. 2: Štruktúra daňovej sústavy Rakúska

PRIAME DANE			
Dane z príjmov	Daň z príjmov fyzických osôb	Daň zo zamestnaneckého príjmu	„Lohnsteuer“
		Daň z podnikania	„Einkommensteuer“
	Daň z príjmov právnických osôb	Daň z príjmu spoločnosti (korporátna daň)	„Körperschaftsteuer“
Majetkové dane	Daň z nehnuteľnosti		„Grundsteuer“
	Daň z prevodu nehnuteľnosti		„Grunderwerbsteuer“
	Daň z motorových vozidiel		„Kraftfahrzeugsteuer“
	Daň z kapitálu		„Kapitalverkehrsteuer“

⁴ HARDYN, Michal. 2023. Fiškálna politika- pojmy, ciele, nástroje hospodárskej politiky. [online]. iFINANCIE, 2023. [cit. 2023-08-09]. Dostupné na: <<https://www.ifinancie.sk/fiskalna-politika/>>

⁵ N26. 2023. Welche Steuern gibt es in Österreich? [online]. N26, 2023[cit. 2023-01-03]. Dostupné na: <<https://n26.com/de-at/blog/welche-steuern-gibt-es-in-oesterreich#das-steuersystem-in-osterreich>>

Ostatné priame dane	Miestna daň		„Kommunalsteuer“
NEPRIAME DANE			
Dane zo spotreby	Všeobecná spotrebná daň	Daň z pridanej hodnoty	„Umsatzsteuer“
	Selektívne spotrebné dane	Spotrebná daň z minerálnych olejov	„Mineralölsteuer“
		Spotrebná daň z piva	„Biersteuer“
		Spotrebná daň z alkoholu a alkoholických výrobkov	„Alkoholsteuer“
		Spotrebná daň z tabaku a tabakových výrobkov	„Tabaksteuer“
		Spotrebná daň z elektrickej energie	„Elektrizitätsabgabe“
		Spotrebná daň z uhlia	„Kohleabgabe“
		Spotrebná daň zo zemného plynu	„Erdgasabgabe“

Zdroj: Vlastné vypracovanie na základe platnej daňovej legislatívy Rakúska

Podiel daňových príjmov na HDP Rakúska predstavoval v roku 2022 30,5 %. V marci 2023 bol tento podiel na úrovni 25 %, čo znamená pokles oproti predchádzajúcemu roku. Na základe týchto údajov môžeme povedať, že podiel daňových príjmov na HDP je v Rakúsku vyšší ako na Slovensku, čo je výsledkom toho, že sú v Rakúsku daňové sadzby vyššie.

V tejto časti sa budeme venovať daňovému systému Rakúska. Podobne ako na Slovensku, aj v Rakúsku rozlišujeme priame a nepriame dane. Rakúsko je všeobecne považované za krajinu s vysokými daňami, avšak s pomocou daňových reforiem sa snaží štát znížiť celkovú daňovú záťaž fyzických osôb a vytvoriť tak jednoduchší a transparentnejší daňový systém. Podľa zákona o finančnej ústave majú oprávnenie vyberať dane iba federálne, štátne a miestne vlády. Kompetencie a postupy týkajúce sa vymedzovania a vyberania federálnych daní sú upravené v Zákone o správe daní

(„Abgabenverwaltungsorganisationsgesetz“) a Federálnom daňovom zákone („Bundesabgabenordnung“). Daňový systém Rakúska je považovaný za progresívny, najmä pokiaľ ide o daň z príjmov fyzických osôb. Progresívny daňový systém, označovaný aj ako progresívna daň, znamená, že občania s vyššími príjmami odvádzajú štátu vyšší percentuálny podiel zo svojich príjmov.⁶

1.2.1 Priame dane

V Rakúsku existujú rôzne druhy priamych daní vyberaných z príjmu a majetku fyzických a právnických osôb. Daňový systém Rakúska sa veľmi podobá na daňový systém Slovenska, preto aj v Rakúsku môžeme deliť priame dane na daň z príjmu fyzických osôb („Einkommensteuer“), daň z príjmu právnických osôb („Körperschaftsteuer“), miestne dane („Kommunalsteuer“). V nasledujúcich kapitolách budeme bližšie špecifikovať jednotlivé typy priamych daní.

1.2.1.1 Daň z príjmov fyzických osôb

Ako sme už spomínali, daňový systém Rakúska sa zakladá na progresívnom spôsobe zdaňovania príjmov fyzických osôb prostredníctvom tarifných úrovní pre jednotlivé skupiny príjmov. Daň z príjmov fyzických osôb v Rakúsku upravuje Federálny zákon zo 7. júla 1988 o zdaňovaní príjmov fyzických osôb- „Einkommensteuergesetz“ (ďalej len „EStG“). Tento zákon poskytuje všetky informácie ohľadom vyberania tejto daní.

Fyzické osoby, ktoré majú bydlisko alebo obvyklý pobyt v Rakúsku, podliehajú neobmedzenej daňovej povinnosti (daňoví rezidenti). Neobmedzená daňová povinnosť sa vzťahuje na všetky domáce a zahraničné príjmy. Fyzické osoby, ktoré nemajú bydlisko ani obvyklý pobyt v Rakúsku, podliehajú obmedzenej daňovej povinnosti (daňoví nerezidenti). Obmedzená daňová povinnosť sa vzťahuje len na príjmy uvedené v § 98. Za osoby s neobmedzenou daňovou povinnosťou sa budú považovať aj štátni príslušníci členských štátov Európskej únie alebo štátu, na ktorý sa vzťahuje Dohoda o Európskom hospodárskom priestore, ktorí nemajú ani miesto pobytu, ani obvyklý pobyt v Rakúsku, pokiaľ majú

⁶ EUROPEAN-UNION.EUROPA.EU. Rechtsinformationssystem (RIS) / Federal Law. [online]. Dostupné na: <https://n-lex.europa.eu/n-lex/legis_at/ris.bundesrecht_form?lang=hu>

tuzemský príjem v zmysle § 98. Platí to len v prípade, ak aspoň 90 % ich príjmov v kalendárnom roku podlieha rakúskej dani z príjmov.⁷

Rakúsky daňový systém používa vo svojich vnútroštátnych predpisoch metódu progresívneho zdaňovania príjmov. V tomto prípade progresívna daň z príjmu znamená, že príjem sa rozdelí do jednotlivých skupín a zdaní sa zvyšujúcou sadzbou dane podľa tarifných úrovní.

Ak sa každoročne zvyšuje príjem o kompenzáciu inflácie, pričom úrovne taríf zostávajú konštantné, stále viac daňovníkov prechádza na vyššie tarifné pásma. V dôsledku toho rastie základ dane v dôsledku zvýšenia miezd. Tento jav vedie k zvýšeniu daňovej záťaže. Tento efekt, kedy zvýšenie príjmu vedie k ďalšiemu zvýšeniu daňovej záťaže, sa označuje ako „kalte Progression“ alebo aj „skrytá progresia“.⁸

Predmetom dane z príjmov fyzických osôb je samotný príjem, ktorý daňovník získal v príslušnom zdaňovacom období. Rakúska legislatíva zohľadňuje viac druhov príjmov uvedených v § 2 ods. 3 EStG. Medzi nezdaniťelné príjmy v Rakúsku sa považujú napríklad zamestnávateľské benefity („Leistungen des Arbeitgebers“- § 26) alebo kapitálové zisky („Veräußerungsgewinne“- § 24). Príjmy podliehajúce dani z príjmov rozdeľujeme podľa § 2 ods. 3 EStG do nasledujúcich viacerých kategórií, čo môžeme vidieť v tabuľke 3.

Tabuľka č. 3: Druhy príjmov FO v Rakúsku

Jednotlivé druhy príjmov podľa EStG			
Druh príjmu	Názov uvedený v EStG	Paragraf	Príklad
Príjmy z poľnohospodárstva a lesného hospodárstva	„Land- und Forstwirtschaft“	§ 21	• poľnohospodári, • lesníci, • včelári, • príjmy z poľovníctva.

⁷ EStG § 1- Persönliche Steuerpflicht

⁸ LOHNSTEUERHILFEVEREIN. Kalte Progression: Was ist das, und wie soll sie abgeschafft werden? [online]. Lohnsteuerhilfeverein, 2023. [cit. 2023-04-03]. Dostupné na: <<https://www.vlh.de/arbeiten-pendeln/beruf/kalte-progression-was-ist-das-und-wie-soll-sie-abgeschafft-werden.html>>

Príjmy zo samostatnej zárobkovej činnosti	„Selbständige Arbeit“	§ 22	• právnici, • lekári, • konatelia spoločnosti GmbH v ktorej je ich podiel viac ako 25% .
Príjmy z obchodnej činnosti	„Gewerbebetrieb“	§ 23	• ziskové podiely, • odmeny akcionárov spoločností.
Príjmy zo závislej práce	„Nichtselbständige Arbeit“	§ 25	• obyčajní zamestnanci a dôchodcovia.
Príjmy z kapitálového majetku	„Kapitalvermögen“	§ 27	• príjmy z úrokov, • príjmy z cenných papierov.
Príjmy z prenájmu a lízingu	„Vermietung und Verpachtung“	§ 28	• príjem z prenájmu nehnuteľností.
Iné príjmy	„Sonstige Einkünfte“	§ 29	• príjem z predaja nehnuteľností, • príjem zo špekulatívnych transakcií.

Zdroj: Vlastné vypracovanie na základe platnej daňovej legislatívy v Rakúsku

Z tabuľky 3 môžeme vyčítať, že príjmy podľa § 21 - § 23 EStG môžeme nazývať ako príjmy z podnikania alebo tzv. príjmy zo zisku. Na druhej strany príjmy podľa § 24 - § 29 EStG sú známe ako tzv. „nepodnikateľské príjmy“. Základom dane je súčet všetkých príjmov vymenovaných v predchádzajúcej tabuľke.⁹

⁹ EStG §2 ods. 3 - Einkunftsarten, Einkünfte, Einkommen

Zdaňovanie fyzických osôb v Rakúsku je zložitejšie v porovnaní s daňovým systémom pre daňovníkov na Slovensku, pretože zahŕňa progresívny prístup a viacero daňových pásiem, ktoré závisia od výšky príjmu. Daň z príjmu fyzických osôb sa vzťahuje len na daňových rezidentov Rakúska, čo znamená, že musia podať daňové priznanie a platiť dane v Rakúsku. Fyzická osoba môže byť zamestnancom aj podnikateľom, teda samostatne zárobkovo činnou osobou. Daň z príjmu sa v tomto prípade platí zo všetkých príjmov a existuje viacero daňových pásiem s rozličnými sadzbami, ktoré sú odstupňované podľa toho, koľko zarobíte za jedno zdaňovacie obdobie, čiže za rok. Na rozdiel od niektorých iných krajín, stav, či je človek slobodný alebo ženatý, neovplyvňuje výšku daňovej sadzby. Samozrejme ale môžu si FO uplatniť daňový bonus na dieťa, s ktorými sa budeme zaoberať v praktickej časti diplomovej práce.¹⁰

Ako sme už spomínali, daň z príjmov fyzických osôb sú podľa EStG zaradené do viacerých daňových pásiem, podľa vymeriavacieho základu dane, vid'. tabuľka 4.

Tabuľka č. 4: Tarifné úrovne progresívneho zdanenia príjmov fyzických osôb pre rok 2022 a 2023 v Rakúsku

„Lohn- und Einkommensteuertabelle“				
Daňová trieda	Výška základu dane ročne (2022)	Výška základu dane ročne (2023)	Sadzbá dane (2022)	Sadzbá dane (2023)
1	do 11 000 EUR	do 11 693 EUR	0 %	0 %
2	11 000 - 18 000 EUR	11 693 – 19 134 EUR	20 %	20 %
3	18 000 – 31 000 EUR	19 134 – 32 075 EUR	32,5 %	30%
4	31 000 – 60 000 EUR	32 075 – 62 080 EUR	42 %	41 %
5	60 000 – 90 000 EUR	62 080 – 93 120 EUR	48 %	48 %
6	90 000 – 1 000 000 EUR	93 120 – 1 000 000 EUR	50 %	50 %
7	od 1 000 000 EUR	od 1 000 000 EUR	55 %	55 %

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe údajov zo stránky:

<https://www.finanze.at/steuern/lohnsteuertabelle/> (20.01.2023)

¹⁰ PODNIKAM. Dane v Rakúsku. [online]. Podnikam,2016. [cit. 2016-03-02]. Dostupné na: <<https://podnikam.sk/dane-v-rakusku/>>

V závislosti od výšky ročného základu dane sa pre výpočet dane z príjmu použijú nasledujúce tarifné stupne (viď. vyššie). Hraničná sadzba dane udáva, aké zdanenie musíte očakávať pri vytváraní dodatočného príjmu v príslušnej tarifnej úrovni. K dispozícii je v Rakúsku 7 daňových tried. Z tabuľky môžeme vyvodiť, že ročný základ dane nižší ako 11 693 eur je oslobodený od dane v roku 2023. V dôsledku daňovej reformy došlo ku zníženiu daňových pásiem č. 3 (z 35 % na 30 % - júl 2022) a č. 4 (z 42 % na 40 % - júl 2023), pričom nadobudne účinnosť v polovici každého roka, pre rok 2022 je zmiešaná hodnota 32,5 percenta a zmiešaná hodnota pre rok 2023 vo výške 41 percent (polovičná úľava). Potom sa úplné zníženie na 30 percent (od roku 2023) vzťahuje na tretiu daňovú etapu a na 40 percent (od roku 2024) na štvrtú daňovú etapu. Od roku 2023 vstúpi do platnosti aj zrušenie skrytej progresie („kalte Progression“). Od januára 2024 sa limitné hodnoty pre dve najnižšie tarifné úrovne zvýšia o 6,3 percenta a ostatné úrovne (okrem najvyššej sadzby dane 55 percent) o 3,47 percenta.¹¹

Tarifné úrovne aplikované aj pre mesačnú výšku základu dane v rokoch 2022 a 2023 sú zachytené v nasledujúcej tabuľke 5.

Tabuľka č. 5: Tarifné úrovne progresívneho zdanenia príjmov fyzických osôb pre rok 2022 a 2023 mesačne v Rakúsku

„Lohn- und Einkommensteuertabelle“				
Daňová trieda	Výška základu dane mesačne (2022)	Výška základu dane mesačne (2023)	Sadzba dane (2022)	Sadzba dane (2023)
1	do 927,67 EUR	do 985,42 EUR	0 %	0 %
2	927,67 - 1511 EUR	985,42 – 1605,50 EUR	20 %	20 %
3	1511 – 2594,33 EUR	1605,50 – 2683,92 EUR	32,5 %	30%
4	2594,33 - 5011 EUR	2683,92 – 5184,33 EUR	42 %	41 %
5	5011 - 7511 EUR	5184,33 - 7771 EUR	48 %	48 %
6	7511 – 83 344,33 EUR	7771 – 83 344,33 EUR	50 %	50 %
7	od 83 344,33 EUR	od 83 344,33 EUR	55 %	55 %

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe údajov zo stránky:

<https://www.finanz.at/steuern/lohnsteuertabelle/> (20.01.2023)

¹¹ FINANZ AT. Lohnsteuertabelle, Steuersätze & Einkommensteuertabelle in Österreich 2023. [online]. Dostupné na: <<https://www.finanz.at/steuern/lohnsteuertabelle/>>

Ak berieme do úvahy výšku mesačného základu dane, tak je príjem oslobodený od dane, ak výška základu dane nepresiahne hodnotu 985,42 €. Vo všeobecnosti môžeme povedať, že najviac daňových rezidentov Rakúska patrí do daňovej triedy č. 3 a č. 4, preto sú sadzby dane týchto pásiem často zmenené a aktualizované.

Na rozdiel od slovenského daňového systému sa v Rakúsku nezdaňujú jednotlivé druhy príjmu osobitne s rôznymi sadzbami dane, ale zdaňuje sa súčet všetkých typov príjmov spolu s jednou sadzbou dane na základe platnej daňovej triedy.

1.2.1.2 Daň z príjmov právnických osôb

V Rakúsku je daň z príjmov právnických osôb založená na lineárnom spôsobe zdanenia príjmov. Právnické osoby, na rozdiel od fyzických osôb, sú povinné platiť tzv. „daň zo zisku“ - Körperschaftsteuer (ďalej len „KöSt“). KöSt je odvodený zo zákona o dani z príjmov (EStG), avšak bol upravený samostatným zákonom, pretože rôzne ustanovenia EStG, ktoré sú zamerané na fyzické osoby, sa nevzťahujú na právnické osoby. Samotný zákon o dani z príjmov právnických osôb sa nazýva „Körperschaftsteuergesetz“ (ďalej len „KStG“) a bol schválený spolu so zákonom o dani z príjmov fyzických osôb v roku 1988. Právnické osoby sú korporácie, ktoré majú vlastnú právnu subjektivitu a konajú prostredníctvom svojich orgánov alebo zákonných zástupcov ako nezávislí držiteľia práv a povinností. Korporácie sú v Rakúsku rozdelené do dvoch skupín:

- právnické osoby podľa súkromného práva (vrátane najmä AG, GmbH, družstiev, združení),
- právnické osoby podľa verejného práva (regionálne orgány, federálne, štátne a miestne orgány, komory, inštitúcie sociálneho zabezpečenia, právne adresovateľné náboženské spoločenstvá atď.).

Spoločnosti sa delia na kapitálové a personálne, presne ako aj na Slovensku. Základné právne formy podnikania v Rakúsku sú uvedené v nasledujúcej tabuľke 6.¹²

¹²ADVANTAGE AUSTRIA. Investovanie v Rakúsku. [online]. Dostupné na: <<https://www.advantageaustria.org/sk/zentral/business-guide/investieren-in-oesterreich/standort-oesterreich/firmengruendung/firmengruendung.sk.html>>

Tabuľka č. 6: Právne formy podnikania v Rakúsku

Druh spoločnosti	Pomenovanie po nemecky	Pomenovanie po slovensky
Kapitálové spoločnosti	Gesellschaft mit beschränkter Haftung (GmbH)	s.r.o.
	Aktiengesellschaft (AG)	a.s.
Personálne spoločnosti	Offene Gesellschaft (OG)	v.o.s.
	Kommanditgesellschaft (KG)	k.s.
	Stille Gesellschaft (stG)	tichá spoločnosť
	Gesellschaft bürgerlichen Rechts (GesbR)	spoločnosť občianskeho práva

Zdroj: Vlastné vypracovanie na základe internetovej stránky

<https://www.advantageaustria.org/sk/zentral/business-guide/investieren-in-oesterreich/standort-oesterreich/firmengruendung/firmengruendung.sk.html>

V Rakúsku sa uplatňuje princíp neobmedzenej daňovej povinnosti pre právnické osoby, ktoré majú svoje vedenie alebo sídlo v Rakúsku. To znamená, že všetky príjmy týchto právnických osôb, bez ohľadu na to, či sú dosiahnuté v Rakúsku alebo v zahraničí, sú predmetom dane v Rakúsku. Sídlo právnickej osoby je určené zákonom, zmluvou alebo zakladateľskou listinou. Ak takéto ustanovenie neexistuje, za sídlo sa považuje miesto vedenia spoločnosti. To znamená, že aj spoločnosť so sídlom v zahraničí môže byť považovaná za daňového rezidenta Rakúska, ak jej vedenie, teda osoby zodpovedné za jej riadenie, sú prevažne v Rakúsku a prijímajú rozhodnutia o riadení spoločnosti odtiaľto.

Spoločnosti, ktoré nemajú vedenie ani sídlo v Rakúsku, podliehajú obmedzenej daňovej povinnosti. Obmedzená daňová povinnosť sa vzťahuje len na určité domáce príjmy.¹³

Podľa § 7 ods. 1 KStG je vymeriavacím základom dane z príjmov právnických osôb zdaniteľný príjem. Ide o príjem v zmysle § 8 ods. 1 KStG znížený o príspevky podľa § 24 KStG a § 25 KStG. Úpravy sa však nevzťahujú na akciové spoločnosti a GmbH. Príjmom je úhrn príjmov z druhov príjmov uvedených v § 2 ods. 3 EStG z roku 1988 po kompenzácií

¹³ WKO. Körperschaftsteuer (KÖSt). [online]. Dostupné na: [https://www.wko.at/service/steuern/Koerperschaftsteuer_\(KOeSt\).html#:~:text=K%C3%B6rperschaftsteuersatz,2024%20auf%2023%25%20zu%20senken](https://www.wko.at/service/steuern/Koerperschaftsteuer_(KOeSt).html#:~:text=K%C3%B6rperschaftsteuersatz,2024%20auf%2023%25%20zu%20senken)

strát vyplývajúcich z jednotlivých druhov príjmov a po odpočítaní osobitných výdavkov (§ 8).

Sadzba dane z príjmu právnických osôb je 24 % (v roku 2022- 22 % , od roku 2024- 23 %) zdaniteľného príjmu bez ohľadu na jej výšku. Na rozdiel od dane z príjmu fyzických osôb nie je daň z príjmu právnických osôb navrhnutá ako progresívne odstupňovaná sadzba, ale ako lineárna sadzba.¹⁴

1.2.1.3 Majetkové dane

Jednotlivé majetkové dane upravujú tieto zákony:

- Federálny zákon z roku 1955 o dani z nehnuteľností („Grundsteuergesetz“),¹⁵
- Federálny zákon z roku 1987 o dani z prevodu nehnuteľností („Grunderwerbsteuergesetz“),¹⁶
- Federálny zákon z roku 1992 o dani z motorových vozidiel („Kraftfahrzeugsteuergesetz“),¹⁷
- Federálny zákon z roku 1993 o miestnej dani („Kommunalsteuergesetz“).¹⁸

1.2.2 Nepriame dane

Medzi nepriame dane v Rakúsku môžeme zaradiť daň z pridanej hodnoty- „Umsatzsteuer“ (ďalej len „MwSt“) a spotrebné dane- „Verbrauchssteuern“.

1.2.2.1 Daň z pridanej hodnoty („Umsatzsteuer“)

Daň z pridanej hodnoty v Rakúsku upravuje federálny zákon „Umsatzsteuergesetz“ z roku 1994 (ďalej len „UStG“). Daňové bremeno pri DPH znáša konečný spotrebiteľ. Dodávateľská spoločnosť je len povinná vyberať DPH od odberateľa a odvádzať ju štátu. Zdaniteľné obchody sú v Rakúsku a na Slovensku rovnaké, pretože DPH je harmonizovaná na úrovni EÚ. Medzi zdaniteľné obchody patria napríklad dovoz tovaru, intrakomunitárne dodanie tovaru, vývoz tovaru a pod.

¹⁴ Körperschaftsteuergesetz 1988- KStG 1988

¹⁵ Grundsteuergesetz 1955 – GrStG 1955

¹⁶ Grunderwerbsteuergesetz 1987 – GrEStG 1987

¹⁷ Kraftfahrzeugsteuergesetz 1992 – KfzStG 1992

¹⁸ Kommunalsteuergesetz 1993 – KommStG 1993

Spoločný systém DPH sa vo všeobecnosti uplatňuje na tovary a služby, ktoré sa nakupujú a predávajú v EÚ na použitie alebo spotrebu. Spotrebná daň sa vzťahuje na predaj alebo používanie konkrétnych produktov. Legislatívna činnosť EÚ je zameraná na koordináciu a harmonizáciu právnych predpisov v oblasti DPH a harmonizáciu spotrebných daní z alkoholu, tabaku a energie s cieľom zabezpečiť riadne fungovanie vnútorného trhu.¹⁹

Vďaka harmonizácií EÚ sú sadzby dane DPH v Rakúsku na rovnakej výške ako na Slovensku. Základná sadzba DPH je 20 % a platí na všetky zdaniteľné obchody podľa § 4 a § 5 UStG. Znížená sadzba 10 % sa uplatní napríklad na donášku jedál a nápojov, ubytovanie v zariadených obytných miestnostiach, prenájom pozemku na kempingové účely, služby korporácií, združení osôb a majetkov, ktoré slúžia charitatívnym, dobročinným alebo cirkevným účelom, plyn a elektrinu. Všetky ostatné obchody, na ktoré je platná znížená sadzba DPH 10 % sú zachytené v § 10 ods. 2 UStG. V Rakúsku existuje aj sadzba DPH vo výške 13 % a platí na nasledovné zdaniteľné obchody:

- chov, výkrm a držbu zvierat,
- pestovanie rastlín,
- predaj priamo súvisiaci s prevádzkou bazénov,
- služby, ktoré sú pravidelne spojené s prevádzkou divadla,
- filmové premietania,
- cirkusové vystúpenia,
- vstup na športové podujatia.

Všetky ostatné obchody, na ktoré sa vzťahuje znížená sadzba DPH 13 % sú napísané v § 10 ods. 3 UStG.

1.2.2.2 Spotrebné dane („Verbrauchsteuern“)

Konkrétne spotrebné dane, ktoré sa vzťahujú na konkrétny druh tovaru sú veľmi podobné ako na Slovensku. V Rakúsku sú spotrebné dane zachytené v nasledujúcich zákonoch:

- Federálny zákon z roku 2022 o spotrebnej dani z minerálnych olejov („Mineralölsteuergesetz“),²⁰

¹⁹ EUROPEAN-UNION.EUROPA.EU. Nepriame dane. [online]. Dostupné na: <<https://www.europarl.europa.eu/factsheets/sk/sheet/81/nepriame-dane>>

²⁰ Mineralölsteuergesetz 2022 – MinStG 2022

- Federálny zákon z roku 2022 o spotrebnej dani z piva („Biersteuergesetz“),²¹
- Federálny zákon z roku 2022 o spotrebnej dani z alkoholických nápojov („Alkoholsteuergesetz“),²²
- Federálny zákon z roku 2022 o spotrebnej dani z tabakových výrobkov („Tabaksteuergesetz“),²³
- Federálny zákon z roku 1996 o spotrebnej dani z elektrickej energie („Elektrizitätsabgabegesetz“),²⁴
- Federálny zákon z roku 2003 o spotrebnej dani z uhlia („Kohleabgabegesetz“),²⁵
- Federálny zákon z roku 1996 o spotrebnej dani zo zemného plynu („Erdgasabgabegesetz“).²⁶

Môžeme vidieť, že skoro všetky zákony o jednotlivých spotrebných daniach sú z roku 2022. Je to preto, lebo tieto zákony boli novelizované kvôli prijatiu balíka spotrebných daní EÚ v roku 2019. Smernica o systéme spotrebnej dane musela byť implementovaná do rakúskeho práva do 31. decembra 2021. Najdôležitejším novým nariadením je, že elektronický systém na monitorovanie pohybu tovarov - systém EMCS (Excise Movement and Control System) sa bude od februára 2023 uplatňovať aj na prepravu tovaru podliehajúceho spotrebnej dani. Implementácia nových nariadení EÚ bola zavedená v novembri 2021 iniciatívnym návrhom v Rakúskej národnej rade a viedla k úpravám všetkých rakúskych zákonov o spotrebnej dani. Novelizované rakúske zákony o spotrebnej dani (zákon o dani z alkoholu, zákon o dani z piva, zákon o dani z tabaku a zákon o dani z minerálnych olejov) sú v platnosti od 1. januára 2022.²⁷

Sadzby spotrebnej dane na komodity sa môžu líšiť v závislosti od ich zloženia, obsahu chemikálií a ďalších faktorov. Podľa rakúskej daňovej legislatívy sa sadzba spotrebnej dane môže zmeniť aj v závislosti od dátumu vzniku daňovej povinnosti. Pre porovnanie môžeme konštituovať, že sadzby spotrebných daní sú priemerne vyššie v Rakúsku ako na Slovensku. Niektoré komodity sú ale na rovnakej úrovni z hľadiska

²¹ Biersteuergesetz 2022 – BierStG 2022

²² Alkoholsteuergesetz 2022 – AlkStG 2022

²³ Tabaksteuergesetz 2022 – TabStG 2022

²⁴ Elektrizitätsabgabegesetz 1996

²⁵ Kohleabgabegesetz 2003

²⁶ Erdgasabgabegesetz 1996

²⁷ ISOPP, Astrid, BÜRGLE, Christian. Verbrauchsteuernovelle in Österreich seit 1.1.2022 in Kraft.

[online]. DELOITTE, 2022. [cit. 2022-09-22]. Dostupné na:

<<https://www2.deloitte.com/at/de/blog/deloitte-tax-blog/2022/verbrauchsteuernovelle-in-oesterreich.html>>

daňového zaťaženia, ako napríklad v prípade elektriny. Na druhej strane sú aj také komodity, v prípade ktorých je v Rakúsku sadzba dane nižšia ako na Slovensku, ako napríklad stredný olej a niektoré druhy motorového benzínu.

Podľa ústavného zákona je oprávnená vyberať dane iba federálna vláda, spolkové krajiny a obce. Zodpovednosť a postupy pri určovaní a vyberaní federálnych daní upravuje Federálny fiškálny zákonník (BAO).

1.3 Daňový systém Slovenskej republiky

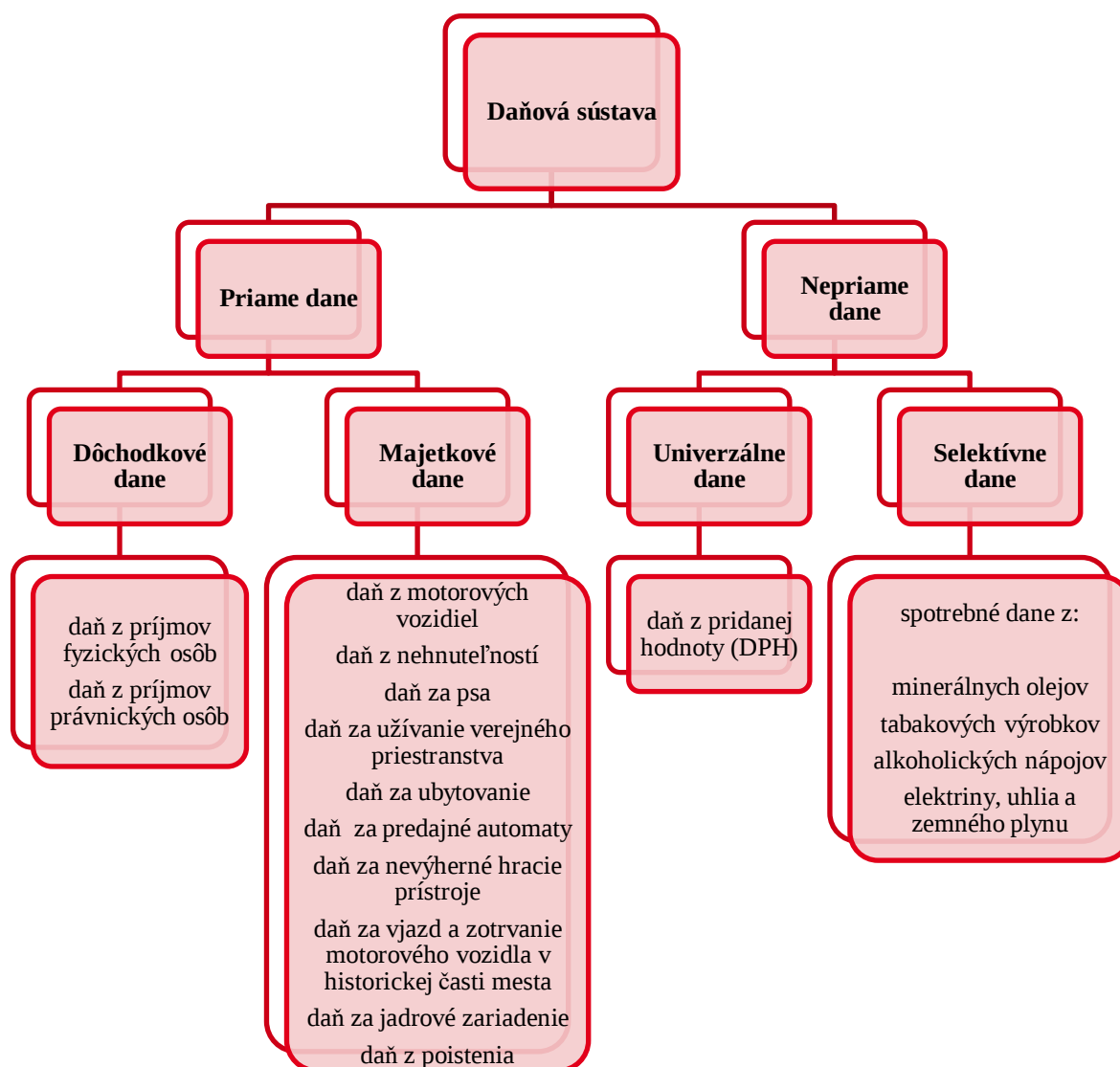
Daňová sústava je súhrn všetkých daní vyberaných v určitom štáte v určitom čase. Jednotlivé dane sú upravené v daňových zákonoch. Daňová sústava jednotlivých krajín musí byť z dôvodu medzinárodných integračných procesov podriadená Európskej únii. Daňová sústava Slovenskej republiky vznikla k 1.1.1993 a je súhrnom všetkých daní, vyberaných na území našej krajiny v príslušnom zdaňovacom období. Jeho úlohou je zabezpečiť príjmy na pokrytie všetkých nevyhnutných výdavkov štátu.

Daňová sústava Slovenskej republiky sa skladá z:

- priamych daní,
- nepriamych daní.

Daňová sústava Slovenskej republiky je zachytená v nasledujúcej schéme 1.

Schéma č. 1: Štruktúra daňovej sústavy Slovenskej republiky

Zdroj: Vlastné vypracovanie na základe platnej daňovej legislatívy Slovenskej republiky

Daňový systém je širším pojmom než daňová sústava, pretože zahŕňa nielen samotnú daňovú sústavu, ale aj daňové orgány, ktoré vykonávajú správu daní, a osobitný súbor nástrojov a postupov, ktoré tieto orgány používajú vo vzťahu k daňovým subjektom. Daňový systém Slovenskej republiky upravujú hlavne tieto zákony:

- Zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov,

- Zákon č. 582/2004 Z. z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady,
- Zákon č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty,
- Zákony o spotrebných daniach (z liehu, z alkoholických nápojov, z tabakových výrobkov, z minerálneho oleja, z elektriny, uhlia a zemného plynu),
- Zákon č. 563/2009 Z. z. o správe daní (daňový poriadok) a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

1.3.1 Priame dane

Priame dane sa vyberajú priamo z príjmov alebo majetku fyzických a právnických osôb. Ich platenie sa nepresúva na iného a fyzické alebo právnické osoby ich odvádzajú sami správcovi dane. Ide o daň, pri ktorej sú platiteľ dane a daňovník tá istá osoba. Medzi priame dane patria daň z príjmov fyzických osôb, daň z príjmov právnických osôb a majetkové dane.

1.3.1.1 Daň z príjmov fyzických osôb

Zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov stanovuje daň z príjmov. Táto daň zahŕňa akýkoľvek príjem (výnos) z činnosti daňovníka a nakladania s jeho majetkom, s výnimkou špecificky uvedených príjmov, ktoré nie sú predmetom dane. Existuje možnosť oslobodenia od dane pre niektoré príjmy, ktoré sú definované v zákone o dani z príjmov (§ 9). Príjmy môžu byť peňažné aj nepenažné, pričom nepenažnými príjmami môžu byť napríklad motorové vozidlá poskytované zamestnávateľom zamestnancovi aj na súkromné účely. Členenie príjmov fyzickej osoby, ktoré sú predmetom dane je zachytené v nasledujúcej tabuľke 7.

Tabuľka č. 7: Zdaniteľné príjmy fyzickej osoby v SR

Zdaniteľné príjmy fyzickej osoby		
Druh príjmu	Paragraf	Príklad
Príjmy zo závislej činnosti	§5	• príjmy zo súčasného alebo z predchádzajúceho pracovnoprávneho vzťahu, • obslužné.

Príjmy z podnikania	§6 ods. 1	• príjmy zo živnosti, • príjmy z poľnohospodárskej výroby, lesného a vodného hospodárstva.
Príjmy z inej samostatne zárobkovej činnosti	§6 ods. 2	• príjmy z vytvorenia diela a z podania umeleckého výkonu, • príjmy znalcov a tlmočníkov za činnosť podľa osobitného predpisu, • príjmy z činností, ktoré nie sú živnosťou ani podnikaním, • príjmy z činností sprostredkovateľov podľa osobitných predpisov, ktoré nie sú živnosťou.
Príjmy z prenájmu	§6 ods. 3	• príjmy z prenájmu nehnuteľností
Príjmy z použitia diela a umeleckého výkonu	§6 ods. 4	• tantiémy
Príjmy z kapitálového majetku	§7	• úroky a ostatné výnosy z cenných papierov, • výnosy zo zmeniek okrem príjmov z ich predaja, • výnosy (príjmy) zo štátnych dlhopisov a štátnych pokladničných poukázok, • príjmy z podielových listov dosiahnuté z ich vyplatenia (vrátenia).
Ostatné príjmy	§8	• príjmy z prevodu vlastníctva nehnuteľností, • príjmy z predaja hnutel'ných vecí, • výhry v lotériách a iných podobných hrách a výhry z reklamných súťaží a žrebovaní.

Zdroj: Vlastné vypracovanie na základe Zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov

Medzi príjmy fyzických osôb, ktoré sú oslobodené od dane môžeme zaradiť napríklad:

- príjem z predaja nehnuteľnosti po uplynutí piatich rokov odo dňa jej nadobudnutia alebo jej vyradenia z obchodného majetku,
- hodnota stravy na pracovisku, nealko nápojov,
- príjmy získané dedením,
- použitie rekreačného, zdravotníckeho, športového zariadenia poskytnutého zamestnávateľom.

Za príjmy, ktoré nie sú predmetom dane sa považujú napríklad:

- hodnota ochranných pracovných prostriedkov,
- hodnota rekondičných a rehabilitačných pobytov,
- náhrada za používanie vlastného náradia,
- náhrady cestovných výdavkov.

Subjektom dane z príjmov fyzickej osoby je *daňovník s neobmedzenou daňovou povinnosťou* (daňový rezident SR) a taktiež *daňovník s obmedzenou daňovou povinnosťou* (daňový nerezident SR). Za rezidenta SR sa považuje fyzická osoba, ktorá má trvalý pobyt, bydlisko alebo sa obvykle zdržiava na území SR minimálne 183 dní v danom kalendárnom roku. Nerezident SR je fyzická osoba, ktorá nemá trvalý pobyt, bydlisko ani obvykle sa nezdržiava na území SR (menej ako 183 dní), alebo sa na území SR zdržiava iba na účely štúdia, liečenia alebo vykonávania závislej činnosti s prekročením hraníc denne do Slovenskej republiky. Ak je daňovník považovaný za daňového rezidenta dvoch zmluvných štátov v súlade s ich vnútroštátnymi právnymi predpismi (napr. ak má trvalý pobyt v SR a na území Rakúska sa dlhodobo zdržiava, môže byť podľa legislatívy oboch štátov považovaný za rezidenta SR aj za rezidenta Rakúska), dochádza ku konfliktu dvojitej rezidencie. Konflikt dvojitej rezidencie sa rieši uplatnením rozhraničovacích kritérií. Rozhraničovacie kritériá sú v zmluve uvedené obvykle v nasledovnom poradí:

1. stály byt (trvalo dostupné bývanie),
2. stredisko životných záujmov,
3. miesto, kde sa obvykle osoba zdržiava,
4. štátna príslušnosť (občianstvo),

5. vzájomná dohoda príslušných orgánov zmluvných štátov.²⁸

Základom dane z príjmov fyzických osôb je súčet čiastkových základov dane zo všetkých druhov príjmov, ktorý sa zníži o nezdaniiteľné časti základu dane alebo ich časť. Daňovník si môže uplatňovať nezdaniiteľné časti základu dane iba v prípade, ak dosiahol tzv. aktívne príjmy. Jednotlivé nezdaniiteľné časti základu dane budeme bližšie charakterizovať v nasledujúcich kapitolách.²⁹

Výška sadzby dane z príjmov, ktorú fyzická osoba aplikuje na zdanenie svojich príjmov, závisí od dosiahnutej výšky základu dane tejto fyzickej osoby za príslušné zdaňovacie obdobie, resp. závisí od výšky zdaniteľných príjmov fyzickej osoby za zdaňovacie obdobie. V roku 2023 si daňovník, ktorý je fyzická osoba, uplatňuje sadzby dane z príjmov:

1. zo súčtu čiastkových základov dane z príjmov zo závislej činnosti zníženého o nezdaniiteľné časti základu dane, z prenájmu nehnuteľnosti, z príjmov z použitia diela a použitia umeleckého výkonu a z ostatných príjmov:
 - 19 % z tej časti základu dane, ktorá nepresiahne 176,8-násobok sumy platného životného minima vrátane (sumu 41 445,46 €),
 - 25 % z tej časti základu dane, ktorá presiahne sumu 41 445,46 €,
2. zo zdaniteľných príjmov z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti znížených o daňovú stratu:
 - 15 %, ak zdaniteľné príjmy (výnosy) daňovníka sú za zdaňovacie obdobie vo výške neprevyšujúcej 49 790 €,
 - ak zdaniteľné príjmy (výnosy) daňovníka presiahnu sumu 49 790 €, 19 % z tej časti základu dane, ktorá nepresiahne sumu 41 445,46 €,

²⁸ FINANČNÁ SPRÁVA. Občania SR v zahraničí. [online]. Dostupné na :
<<https://www.financnasprava.sk/sk/obcania/dane/dan-z-prijmov/obcania-sr-v-zahranici#DanovyRezidentSR>>

²⁹ Zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov

- ak zdaniteľné príjmy (výnosy) daňovníka presiahnu sumu 49 790 €, 25 % z tej časti základu dane, ktorá presiahne sumu 41 445,46 €,
3. z osobitného základu dane z kapitálového majetku vo výške 19 % a to bez ohľadu na to, či príjem plyní zo zdrojov na území Slovenska alebo zo zdrojov v zahraničí.³⁰

Prehľad uplatnenia sadzby dane fyzickej osoby v roku 2023 uvádzame aj v tabuľke 8.

Tabuľka č. 8: Základné sadzby dane z príjmov fyzických osôb

Základ dane podľa	Uplatnená sadzba dane z príjmov	Kedy daňovník uplatňuje sadzbu dane
§4 ods. 1 písm. a)	19%	z tej časti základu dane, ktorá nepresiahne sumu 41 445,46 €
	25%	z tej časti základu dane, ktorá presiahne sumu 41 445,46 €
§4 ods. 1 písm. b)	15%	ak zdaniteľné príjmy (výnosy) daňovníka nepresiahnu sumu 49 790 €
	19%	pri príjmoch nad sumu 49 790 €, z tej časti základu dane, ktorá nepresiahne sumu 41 445,46 €
	25%	pri príjmoch nad sumu 49 790 € z tej časti základu dane, ktorá presiahne sumu 41 445,46 €
§7	19%	z kapitálového majetku

Zdroj. Vlastné vypracovanie na základe ZDP

Zdaňovacím obdobím je kalendárny rok, ak zákon neustanovuje inak. Daňovník je povinný podať priznanie najneskôr do troch mesiacov po skončení zdaňovacieho obdobia, t. j. do 31. marca roka nasledujúceho po uplynutí zdaňovacieho obdobia. Lehota na podanie daňového priznania sa môže predĺžiť o 3 mesiace. Ak má daňovník aj príjmy zo zahraničia, správca dane môže predĺžiť lehotu na podanie daňového priznania najviac o 6 mesiacov.

1.3.1.2 Daň z príjmov právnických osôb

Daň z príjmu právnických osôb upravuje zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov. Daň z príjmov právnických osôb sa neformálne nazýva aj ako

³⁰ VAŠIČKOVÁ, Jana. 2022. Sadzby dane z príjmov v roku 2023. [online]. Podnikajte, 2022 [cit. 2022-12-19]. Dostupné na: <<https://www.podnikajte.sk/dan-z-prijmov/sadzby-dane-z-prijmov-2023>>

daň zo zisku alebo korporátna daň. Základ dane je definovaný ako rozdiel medzi zdaniteľnými príjmami a daňovými výdavkami pri rešpektovaní vecnej a časovej súvislosti v konkrétnom zdaňovacom období a súčasťou základu dane sú aj nepenažné príjmy. Základ dane sa:

- zvýši o sumy, ktoré nie je možné zahrnúť do daňových výdavkov,
- upraví o sumy, ktoré nie sú súčasťou výsledku hospodárenia, ale podľa zákona sú zahrnuté do základu dane,
- upraví o sumy, ktoré sa podľa zákona nezahŕňajú do základu dane.

Zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v ustanovení §2 písm. i) daňový výdavok definuje ako výdavok (náklad) na dosiahnutie, zabezpečenie a udržanie príjmov preukázateľne vynaložený daňovníkom, zaúčtovaný v účtovníctve daňovníka alebo zaevidovaný v evidencii daňovníka podľa §6 ods. 11, ak tento zákon neustanovuje inak. Daňové výdavky sú uznateľné, ak sú splnené 3 podmienky:

- a) *podmienky vecnosti*- výdavky (náklady) musia byť vynaložené na dosiahnutie, zabezpečenie a udržanie príjmov,
- b) *podmienka preukázateľnosti*- daňovník musí vedieť preukázať, že výdavok skutočne vznikol,
- c) *podmienka zaúčtovania*- vecný a preukázateľný výdavok musí byť aj zaúčtovaný/zaevidovaný v daňovej evidencii.

Daňovými výdavkami nie sú výdavky (náklady), ktoré nesúvisia so zdaniteľným príjmom alebo neboli dostatočne preukázané, napríklad: náklady na reprezentáciu, pokuty, dary, škody presahujúce prijaté náhrady.³¹

Sadzba dane zo základu dane právnickej osoby zníženého o daňovú stratu vykázaného za zdaňovacie obdobie začínajúce najskôr od 1. januára 2021, je 15 % pre daňovníka, ktorý dosiahol za zdaňovacie obdobie zdaniteľné príjmy (výnosy) neprevyšujúce sumu 49 790 eur. Sadzba dane zo základu dane právnickej osoby zníženého o daňovú stratu vykázaného za zdaňovacie obdobie, ktoré sa začalo najskôr 1. januára 2017 je 21 %.

³¹ KUŠNÍROVÁ, Jana. Praktické aspekty zdanenia právnických osôb v Slovenskej republike – zbierka riešených a neriešených príkladov. 2022. 112 s. ISBN-978-80-7676-250-3.

Daň sa vyberá zrážkou vo výške:

- 7 % z príjmov podľa § 43 odseku 3 písm. r) a s) zákona o dani z príjmov, okrem príjmov zdaňovaných podľa písmena c),
- 19 % z príjmov podľa § 43 odsekov 2 a 3 zákona o dani z príjmov, okrem príjmov zdaňovaných podľa písmen a) a c),
- 35 % z príjmov podľa § 43 odsekov 2 a 3 zákona o dani z príjmov, ak sú tieto príjmy vyplatené, poukázané alebo pripísané daňovníkovi nezmluvného štátu podľa § 2 písm. x) zákona o dani z príjmov.

Zdaňovacím obdobím je kalendárny rok alebo hospodársky rok. Ak došlo k zmene účtovného obdobia na hospodársky rok v súlade so zákonom o účtovníctve, je súčasne hospodársky rok aj zdaňovacím obdobím. Zdaňovacie obdobie sa môže u právnickej osobe zmeniť, ak:

- sa daňovník zrušuje likvidáciou,
- sa daňovník zrušuje bez likvidácie,
- na daňovníka bol vyhlásený konkurz,
- daňovník vstúpil do likvidácie,
- sa zmení právna forma daňovníka.

Daňové priznanie sa podáva v riadnej lehote do troch kalendárnych mesiacov po uplynutí zdaňovacieho obdobia (maximálne do 31.3.2024), resp. v predĺženej lehote do šiestich kalendárnych mesiacov (maximálne do 31.6.2024) alebo do deviatich kalendárnych mesiacov po uplynutí zdaňovacieho obdobia (maximálne do 31.9.2024). V tejto lehote je daňovník povinný daň aj zaplatiť.³²

1.3.1.3 Majetkové dane

Majetkové dane ustanovuje zákon č. 582/2004 Z. z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady. Medzi majetkové dane patria:

- daň z nehnuteľností (daň z pozemkov, stavieb, bytov),

³² Zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov

- daň za psa,
- daň za užívanie verejného priestranstva,
- daň za ubytovanie,
- daň za predajné automaty,
- daň za nevýherné hracie prístroje,
- daň za vjazd a zotrvanie motorového vozidla v historickej časti mesta,
- daň za jadrové zariadenie.³³

Miestne dane ukladajú obce všeobecne záväzným nariadením, v ktorom upravujú sadzby daní, zníženie daní a oslobodenie od daní. Rovnako aj poplatok ukladajú obce všeobecne záväzným nariadením, ktorým tiež upravujú sadzby poplatku, ako aj podklady pre jeho zníženie alebo odpustenie. Všeobecné záväzné nariadenia sú spravidla zverejňované na webových stránkach príslušných obcí.

1.3.2 Nepriame dane

Dopad nepriamych daní prechádza z výrobcu na spotrebiteľa, ktorý ich uhrádza v cenách nakupovaných tovarov alebo služieb. Do štátneho rozpočtu ich odvádza registrovaný platiteľ, ktorým je výrobca, alebo poskytovateľ služby. Nepriama daň je daň, ktorá sa platí „nepriamo“ prostredníctvom jej zaplattenia v cene tovaru a služby, teda daň pri ktorej platiteľ dane a daňovník nie sú tá istá osoba. Za nepriame dane sa považujú daň z pridanej hodnoty (univerzálna nepriama daň) a spotrebné dane (selektívne nepriame dane). Spoločný systém dane z pridanej hodnoty je vo všeobecnosti uplatniteľný na tovary a služby, ktoré sa v EÚ kupujú a predávajú na použitie alebo spotrebu. Spotrebná daň sa vzťahuje na predaj alebo používanie konkrétnych výrobkov. Legislatívna činnosť EÚ má za cieľ koordinovať a harmonizovať legislatívu o dani z pridanej hodnoty a harmonizovať spotrebné dane z alkoholu, tabaku a energie, aby sa zabezpečilo správne fungovanie vnútorného trhu.

³³ Zákon č. 582/2004 Z. z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady

1.3.2.1 Daň z pridanej hodnoty

Kým sa na Slovensku nezaviedla daň z pridanej hodnoty, túto úlohu plnila predovšetkým daň z obratu, ktorá bola prijatá dňa 11. decembra 1952 v Zákone č. 73/1952 Sb. o dani z obratu. V súčasnosti všetky potrebné informácie ohľadom dani z pridanej hodnoty (ďalej len „DPH“) nájdeme v zákone č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty. Zdaniteľné obchody na účely dane z pridanej hodnoty sú vymedzené ako predmet dane v rámci § 2 zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v z. n. p. (ďalej len „zákon o DPH“). Ide o také plnenia, ktoré podliehajú DPH podľa uvedeného zákona. Podrobne sú zdaniteľné obchody bližšie špecifikované v rámci § 8, § 8a, § 9, § 9a, § 11, § 11a a § 12 zákona o DPH. Slovenskou DPH sa zdaňujú všetky uvedené zdaniteľné obchody, ak miesto ich plnenia je na území Slovenskej republiky a samozrejme nie je možné na ne uplatniť oslobodenie od DPH.

Predmetom dane v zákone č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty je:

- a) „dodanie tovaru za protihodnotu v tuzemsku uskutočnené zdaniteľnou osobou, ktorá koná v postavení zdaniteľnej osoby,
- b) poskytnutie služby (ďalej len „dodanie služby“) za protihodnotu v tuzemsku uskutočnené zdaniteľnou osobou, ktorá koná v postavení zdaniteľnej osoby,
- c) nadobudnutie tovaru za protihodnotu v tuzemsku z iného členského štátu Európskej únie (ďalej len „členský štát“),
- d) dovoz tovaru do tuzemska“.³⁴

Zdaniteľnou osobou je osoba, ktorá vykonáva nezávisle akúkoľvek ekonomickú činnosť definovanú v § 3 ods. 2 zákona o DPH bez ohľadu na účel alebo výsledky tejto činnosti. V zmysle zákona o DPH tuzemskom je územie Slovenskej republiky. Tuzemskou zdaniteľnou osobou je fyzická alebo právnická osoba, ktorá má sídlo, miesto podnikania alebo prevádzkareň v tuzemsku (na území SR), a ak nemá takéto miesto, ale má bydlisko v tuzemsku alebo sa v tuzemsku obvykle zdržiava.

Základná sadzba DPH v Slovenskej republike predstavuje 20 %. Výšky zníženej sadzby DPH je 10 %, čo platí pre vybrané tovary nachádzajúce sa v prílohe č. 7 zákona

³⁴ Zákon č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty

o DPH. Patria sem predovšetkým vybrané druhy potravín, vybrané lieky a zdravotnícke potreby, knihy, noviny a časopisy. Od roku 2023 sa zavádzala aj ďalšia znížená sadzba DPH vo výške 5 % zo základu dane v súvislosti s nájomným bývaním. Od DPH sú oslobodené rôzne činnosti, ako napríklad:

- poštové služby,
- zdravotná starostlivosť,
- služby sociálnej pomoci,
- výchovné a vzdelávacie služby,
- kultúrne služby,
- poisťovacie služby a ďalšie.

Lehota na podanie daňového priznania k DPH je do 25 dní po skončení zdaňovacieho obdobia, za ktoré sa daňové priznanie podáva, ak zákon o DPH neustanovuje v konkrétnych situáciách inak. Ak koniec lehoty pripadne na víkend alebo sviatok, lehota na podanie daňového priznania k DPH sa posúva na najbližší pracovný deň. Novoregistrovaný platiteľ DPH podáva daňové priznanie k DPH mesačne, minimálne 12 mesiacov od konca mesiaca registrácie za platiteľa DPH. Keď novoregistrovaný platiteľ DPH splní podmienky na štvrťročné podávanie daňového priznania k DPH, môže prejsť na štvrťročného platiteľa DPH.

1.3.2.2 Spotrebné dane

Spotrebné dane predstavujú nepriame dane selektívneho charakteru, ktoré sa vzťahujú len na vybraný druh tovaru. Konkrétne ide o:

- alkoholické nápoje, ktorými sú lieh, víno, medziprodukt a pivo,
- elektrinu, uhlie a zemný plyn,
- minerálny olej (napr. motorová nafta, motorový benzín, mazací olej, vykurovací olej, LPG a ďalšie),
- tabakové výrobky (cigareta, cigara, cigarka a tabak) a tabakovú surovinu (tabakový list rastliny druhu *Nicotiana tabacum*, tabakový zvyšok, tabaková fólia).

Spotrebné dane sú jednostupňovou daňou. Vyberajú sa na jednom stupni, a to v zásade pri vyskladnení vybraného druhu tovaru od výrobcu, pretože sa tovar stáva

zdaniteľným už výrobou, alebo pri preprave alebo dovoze na územie Slovenskej republiky. Spotrebné dane postihujú fyzické osoby alebo právnické osoby nepriamo, a to pri nákupe uvedených vybraných druhov tovarov, keďže spotrebná daň je započítaná do predajnej ceny tovaru.³⁵

³⁵ J. Kušnírová, J. Válek. 2021. Daňovníctvo - Zbierka riešených a neriešených príkladov. s. 184. ISBN 978-80-571-0403-2

2. Cieľ práce

Hlavným cieľom diplomovej práce je overiť závislosť výšky daňovo-odvodového zaťaženia fyzických osôb v Slovenskej republike a Rakúsku od vybraných faktorov. Zameriame sa na daňové systémy oboch krajín, ako aj podmienky zdaňovania fyzických osôb vo vzťahu k ich závislej alebo podnikateľskej činnosti v týchto štátoch. Naše porovnanie je založené na aktuálnych legislatívnych ustanoveniach Zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov a Federálneho zákona zo 7. júla 1988 o zdaňovaní príjmov fyzických osôb- „Einkommensteuergesetz“. S využitím teórie a výpočtov hodnotíme, ktorý daňový systém funguje efektívnejšie, a ktorá krajina poskytuje výhodnejšie podmienky pre zdaňovanie fyzických osôb, či už ide o zamestnanca, ktorý dosiahne príjmy zo závislej činnosti, alebo o podnikateľa.

Pre dosiahnutie hlavného cieľa je nevyhnutné vymedziť aj parciálne ciele a uskutočňovať ich. Parciálne ciele slúžia na prehľadnejšie porovnanie a pre presnejšie vyhodnotenie hlavného cieľa.

Prvým zo stanovených parciálnych cieľov je vymedzenie základných pojmov z legislatívneho hľadiska ako predmet dane z fyzických osôb, sadzba dane a základ dane. Tento parciálny cieľ sme dosiahli v prvej kapitole. V tejto prvej kapitole sme sa zamerali aj na požiadavky na daňový systém a daňové princípy, následne sme porovnávali daňové systémy vybraných krajín. Na základe porovnania sme naznačili rozdiely v daňových systémoch vybraných krajín, ako aj definovali podmienky zdaňovania fyzických osôb.

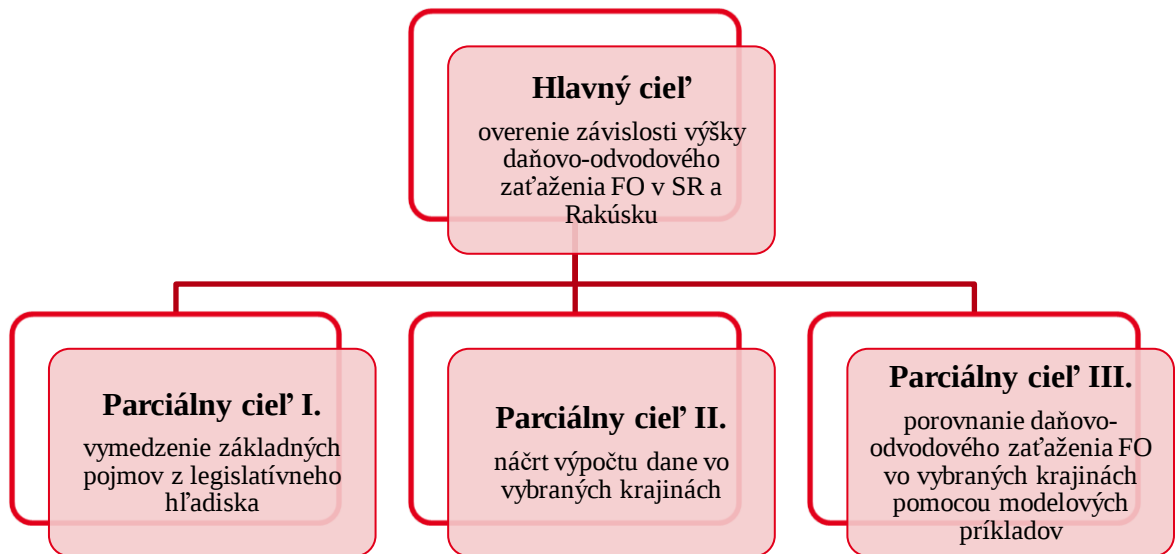
Po oboznámení sa s pojmami a právnymi predpismi uvedenými v ZDP a EStG, druhým parciálnym cieľom je načrtnúť výpočet dane v oboch krajinách na základe platnej daňovej legislatívy. Z príjmov sme sa zamerali konkrétne na príjmy zo závislej činnosti a príjem z podnikania. Tento parciálny cieľ sme riešili v štvrtej kapitole.

Po načrtnutí predchádzajúcich parciálnych cieľov získavame presnejší prehľad o zdaňovaní príjmov fyzických osôb na území SR a Rakúska. K naplneniu hlavného cieľa práce dospejeme prostredníctvom tretieho parciálneho cieľa, ktorým je porovnanie daňovo-odvodového zaťaženia fyzických osôb zo závislej a podnikateľskej činnosti týchto vybraných krajín, pričom na komparáciu využívame modelové príklady zdaňovania príjmov fyzických osôb pri rovnakých vstupných údajoch v oboch krajinách.

Výskumná otázka, na ktorú sa budeme snažiť odpovedať je , či je zdaňovanie fyzických osôb v Rakúsku efektívnejšie.

Pre väčšiu prehľadnosť uvádzame ciele záverečnej práce aj pomocou nasledujúcej schémy 2.

Schéma č. 2: Parciálne ciele práce

Zdroj: Vlastné vypracovanie

3. Metodika práce a metody skúmania

Pre dosiahnutie hlavného cieľa sme realizovali rozsiahlu analýzu, pričom sme čerpali informácie z viacerých domácich a zahraničných zdrojov. Využili sme monografie, vedecké práce, články, elektronické dokumenty a štatistické správy, ktoré detailne analyzovali podmienky zdaňovania fyzických osôb v Slovenskej republike a Rakúsku. Počas získavania informácií sme sa primárne orientovali na zahraničné zdroje v elektronickej podobe, keďže táto záverečná práca sa zameriava na komparáciu daňového zaťaženia medzi dvoma konkrétnymi krajinami.

V prvom segmente záverečnej práce sme aplikovali analytickú metódu, ktorá sa venuje porovnávaniu daňových systémov vo dvoch krajinách s cieľom získať podrobnejší prehľad o rozdieloch v podmienkach zdaňovania fyzických osôb. Túto metódu sme použili najmä pri hodnotení výhod a nevýhod oboch daňových systémov. Identifikovali sme rozdiely v oblasti priamych a nepriamych daní v rámci vybraných krajín. Na detailnejšie porovnanie s daňovým systémom Slovenskej republiky sme si vybrali krajinu, v ktorej prevláda vyššia progresivita v zdaňovaní fyzických osôb v porovnaní so SR.

V praktickej časti sme použili metódu komparácie, ktorá sa zameriava na stanovenie rozdielov v zdaňovaní fyzických osôb zo závislej činnosti a podnikateľskej činnosti medzi skúmanými krajinami. Prostredníctvom tejto metódy sme v modelových príkladoch porovnávali daňové zaťaženie fyzických osôb zo závislej činnosti a podnikateľskej činnosti v SR a Rakúsku. Následne sme zhrnuli dosiahnuté výsledky a prostredníctvom niektorých ekonomických ukazovateľov sme analyzovali vybrané krajiny z hľadiska efektívnosti procesu vyberania daní. Na základe deduktívnej analýzy sme dospeli k záverom, ktoré potvrdili správnosť teoretických poznatkov, z ktorých sme vychádzali pri konštruovaní modelových príkladov.

Pre dosiahnutie hlavného cieľa sme pracovali so štatistickými údajmi Eurostatu, OECD a národných daňových správ.

4. Výsledky práce a diskusia

V tejto kapitole aplikujeme teoretické základy získané v predchádzajúcich kapitolách. Načrtujeme základné ekonomické ukazovatele v oblasti zdaňovania fyzických osôb, na základe ktorých porovnáme účinok daňových systémov vybraných krajín. V jednotlivých podkapitolách zhodnotíme reálne daňovo-odvodové zaťaženie na modelových príkladoch podľa platnej daňovej legislatívy, následne vyhodnotíme výsledky týchto príkladov. Po zistení daňovo-odvodového zaťaženia fyzických osôb v oboch krajinách vytvoríme porovnávaciu tabuľku pomocou základných ukazovateľov a zhodnotíme výsledné údaje, následne sa pokúsime navrhnúť daňové nástroje pre zlepšenie zdaňovania fyzických osôb v Slovenskej republike.

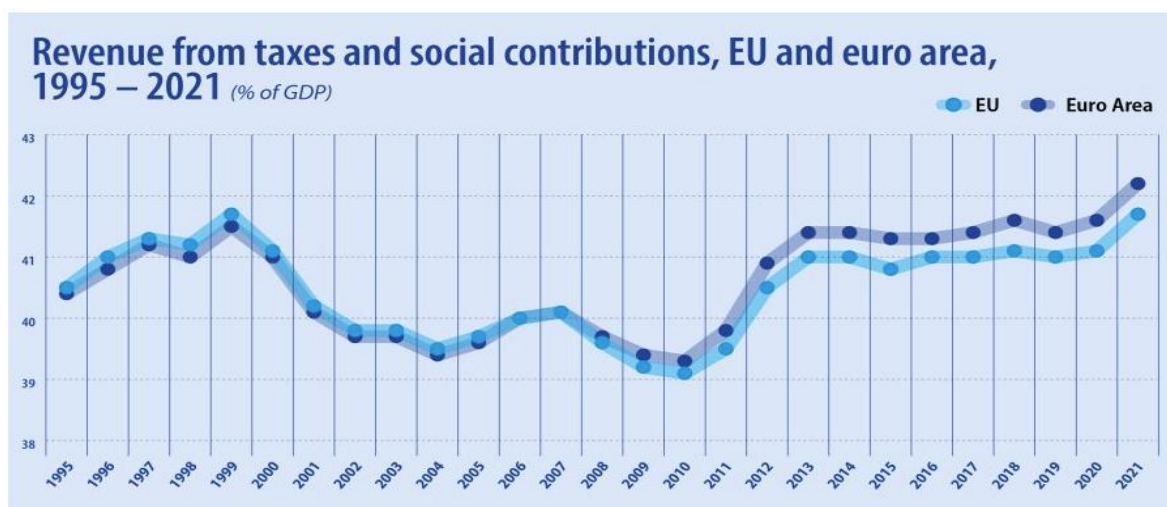
4.1 Daňová kvóta a daňový mix

Daňová kvóta je makroekonomický ukazovateľ, ktorý vyjadruje celkovú úroveň daňového zaťaženia alebo mieru zdanenia v danej krajine. Daňová kvóta sa vypočíta ako podiel daňových príjmov (vrátane odvodov) k HDP v bežných cenách. Ak je celkový podiel daní v danej krajine nízky, automaticky to znamená, že aj miera prerozdeľovania prostredníctvom verejných rozpočtov je nízka. Zvýšenie podielu daní na HDP je možné uskutočniť dvoma rôznymi spôsobmi:

- zvýšením daňového zaťaženia,
- zvýšením efektívnosti správy daní a odvodov.

Nasledujúci obrázok 1 nám zobrazuje podiely celkových daňových príjmov k HDP.

Obrázok č. 1: Podiel daňových príjmov vrátane odvodov k HDP v EÚ a eurozóne

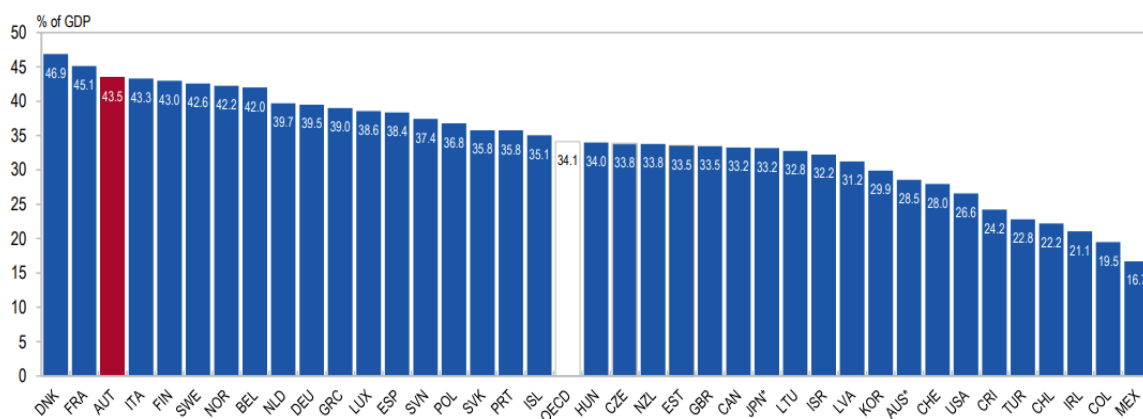

Zdroj: Eurostat, dostupné na: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Tax_revenue_statistics

Na tomto obrázku môžeme vidieť podiely celkových daňových príjmov vrátane odvodov k HDP v Európskej únii a eurozóne za obdobie 1995-2021. Na základe týchto údajov môžeme konštatovať, že do roku 2007 boli daňové príjmy vyššie v EÚ, následne od roku 2008 sú daňové príjmy vyššie v eurozóne ako v EÚ. Tento jav bol spôsobený negatívnym vplyvom globálnej hospodárskej krízy. Od roku 2011 do roku 2013 sa daňové príjmy z hľadiska HDP výrazne zvýšili, čo bolo spôsobené tým, že absolútny daňový príjem sa zvyšoval rovnakým smerom ako v predchádzajúcich rokoch a rast HDP bol nižší. Odzrkadľujú to proaktívne daňové opatrenia, prijaté členskými štátmi EÚ počas týchto rokov na úpravu svojich deficitov verejných financií, ako napríklad zvýšenie sadzieb DPH, zavedenie bankových odvodov a nové dane z majetku. Od roku 2014 do 2015 sa daňové príjmy z hľadiska HDP mierne znížili a do roku 2019 sa daňové príjmy veľmi nezmenili. Od roku 2020 pozorujeme nárast podielu daňových príjmov k HDP, nakoľko daňové príjmy v roku 2021 ovplyvnilo aj čiastočné znovuoživenie a oživenie ekonomiky. Ďalším dôvodom je, že aktívne opatrenia spôsobené pandémiou COVID-19 boli čiastočne zrušené. V roku 2021 dosiahla daňová kvóta v EÚ hodnotu 41,7 % k HDP a 42,2 % k HDP v eurozóne. V súčasnosti sledujeme trend rastu podielu daňových príjmov k HDP.

Ďalej analyzujeme podiel daňových príjmov k HDP v prípade dvoch skúmaných krajín, čo je zachytené v obrázku 2. Ide o Slovenskú republiku a Rakúsko.

Obrázok č. 2: Celkové daňové príjmy k HDP v oboch krajinách za rok 2021

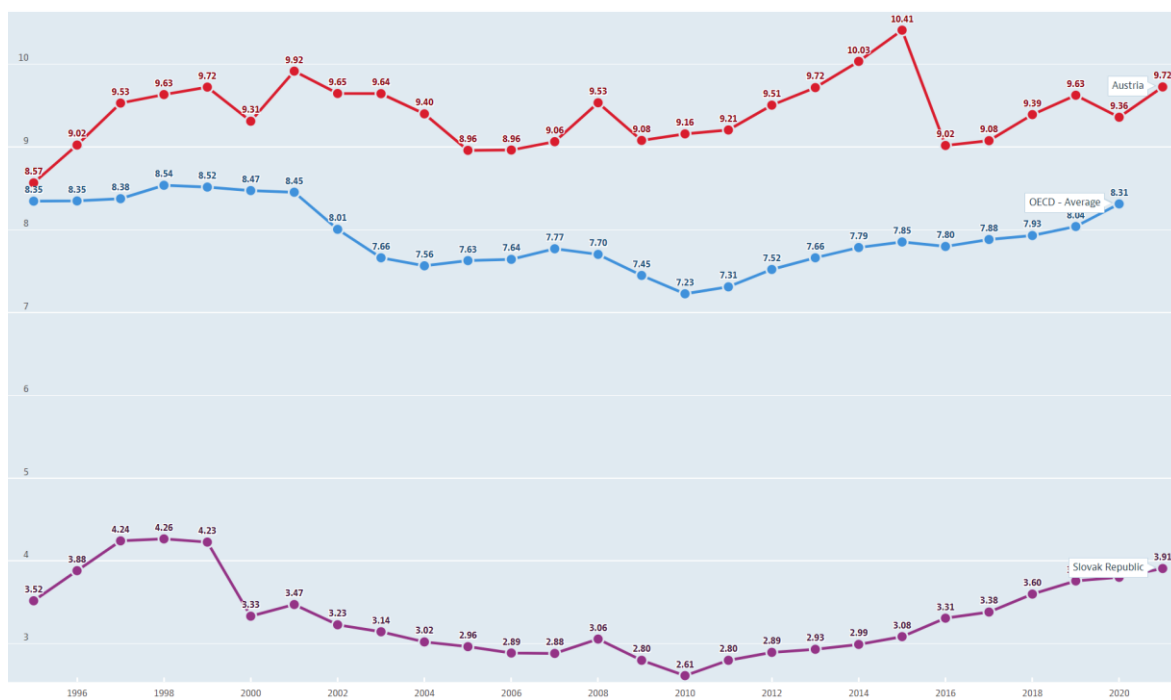
Zdroj: OECD, dostupné na: <https://data.oecd.org/tax/tax-revenue.htm#indicator-chart>

Z tohto obrázku č. 2 môžeme vyčítať údaje o výške podielu daňových príjmov k HDP v Slovenskej republike a Rakúsku. Môžeme vidieť, že podiel daňových príjmov z hľadiska HDP je oveľa vyšší v Rakúsku ako na Slovensku. Je to spôsobené tým, že v Rakúsku sú vyššie sadzby daní. Rakúsko je na 4. mieste v EÚ z pohľadu výšky podielu.

Obe krajiny sú nad priemerom EÚ z hľadiska podielov, nakoľko pomer daňových príjmov k HDP v roku 2021 bol v Rakúsku na úrovni 43,5 %, zatiaľ čo na Slovensku 35,8 %.

V predchádzajúcich riadkoch sme zistili, aký je podiel celkových daňových príjmov k HDP v EÚ a v našich vybraných krajinách. Teraz by sme sa zaoberali s tým, koľko percent tvorí daň z príjmu fyzických osôb z HDP v našich vybraných krajinách. Výsledok zobrazuje obrázok 3.

Obrázok č. 3: Podiel dani z príjmov fyzických osôb k HDP za obdobie 1995-2021

Zdroj: OECD, dostupné na: <https://data.oecd.org/tax/tax-on-personal-income.htm#indicator-chart>

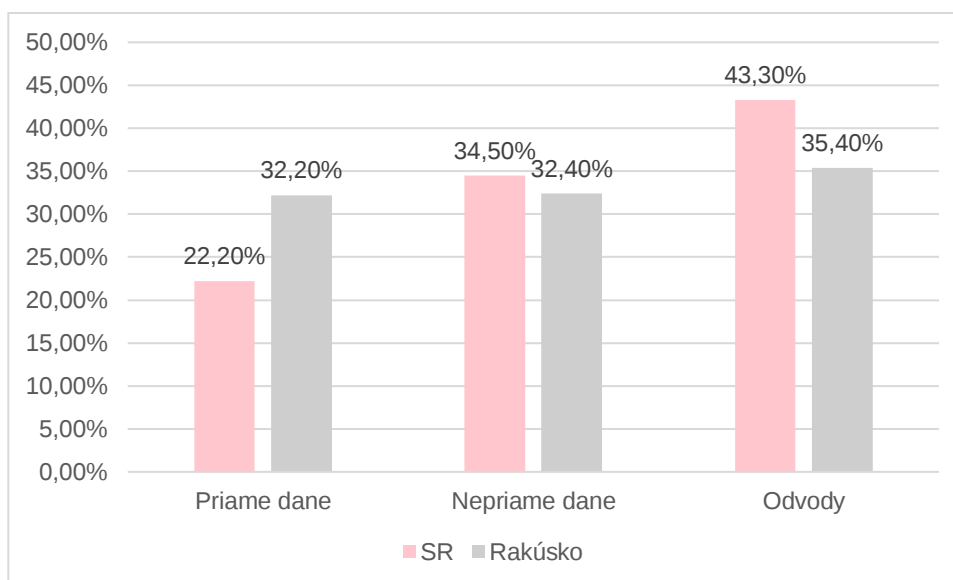
Tento obrázok nám umožňuje vyčítať údaje o pomere dane z príjmu fyzických osôb k HDP. Červená krivka označuje podiely dani z príjmov fyzických osôb k HDP v Rakúsku od roku 1995 až do roku 2021. Fialová krivka zastupuje členských štátov OECD a modrá krivka označuje Slovenskú republiku. Vidíme, že presne ako v predchádzajúcom obrázku je tento pomer vyšší v Rakúsku ako na Slovensku. Za rok 2021 bol tento pomer v Rakúsku na úrovni 9,72 % a na Slovensku 3,91 %. Na základe podielov dane z príjmov fyzických osôb k HDP môžeme konštatovať aj to, že Rakúsko sa nadchádza nad priemerom OECD a Slovenská republika pod priemerom OECD, nakoľko pomer dane z príjmov fyzických osôb k HDP v krajinách OECD bol v roku 2021 na úrovni 8,31 %.

Daňový mix predstavuje štruktúru daní, t.j. podiel jednotlivých daní na celkových daňových príjmoch. Je to pomer priamych a nepriamych daní na celkových daňových príjmoch. Vo všeobecnosti platí, že podiely priamych, nepriamych daní a odvodov predstavujú každý jednu tretinu z celkových daňových príjmov v EÚ. Štruktúra daní sa v jednotlivých krajinách môže výrazne líšiť. Rozoznávame tri modely v rámci štruktúry daní:

- model s nepriamymi daňami,
- model s priamymi daňami,
- model s odvodmi.

Najväčší podiel nepriamych daní v rámci EÚ je v Chorvátsku a Maďarsku (viac ako 50 %), na druhej strane je v týchto krajinách najnižší podiel priamych daní. Dánsko má najväčší podiel priamych daní na celkových daňových príjmoch (viac ako 65 %), pretože sociálne výdavky sú financované zo všeobecných daní. Dominancia priamych daní zodpovedá najnižším podielom odvodov v EÚ. Čo sa týka Slovenska, náš daňový systém sa vyznačuje vysokým podielom sociálnych príspevkov na daňovom mixe a relatívne nízkym podielom príjmov z priamych daní. Slovensko a Česko má najvyššie odvody v EÚ. Podiely jednotlivých daní a odvodov na celkových daňových príjmoch v SR a Rakúsku sú zobrazené v nasledujúcom grafe 1, pričom celkové daňové príjmy predstavujú 100 %.

Graf č. 1: Podiel jednotlivých daní a odvodov na celkových daňových príjmoch v SR a Rakúsku za rok 2021

Zdroj: Vlastné vypracovanie na základe OECD

Z grafu č. 1 môžeme vyvodiť, že na Slovensku majú najväčší podiel na daňových príjmoch odvody, zatiaľ čo najmenší podiel majú priame dane. V prípade Rakúska vidíme, že podiely jednotlivých daní na celkových daňových príjmoch sú veľmi vyrovnané. Každý podiel predstavuje približne jednu tretinu celkových daňových príjmov. Na základe údajov môžeme konštatovať, že slovenský daňový systém sa považuje za model s odvodmi z hľadiska štruktúry daní.

4.2 Inštitút minimálnej mzdy v SR a Rakúsku

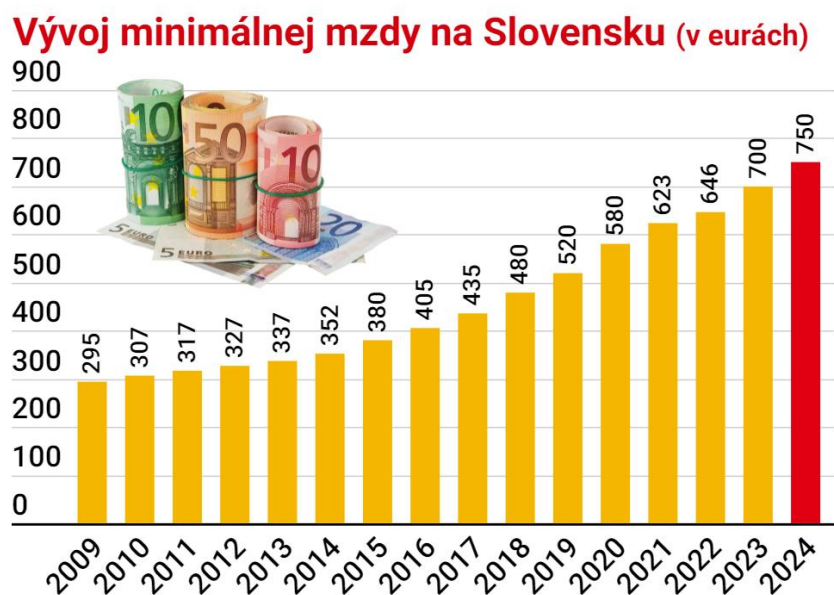
Vo všeobecnosti je možné povedať, že mzda predstavuje odmenu za vykonanú prácu. Mzdy delíme na hrubú mzdu a čistú mzdu. Hrubá mzda je suma, ktorá nebola zaťažená daňami a odvodmi platenými zamestnancom. Po odpočítaní týchto daní a odvodov, ktoré sa zrážajú z hrubej mzdy, zostáva čistá mzda, čo je suma, ktorú zamestnanec skutočne dostane v plánovanom výplatnom termíne. Ak k hrubej mzde pripočítame všetky ostatné náklady, ktoré zamestnávateľ za zamestnanca platí, hovoríme o takzvanej „superhrubej“ mzde. Táto suma predstavuje celkové náklady zamestnávateľa na zamestnanca.

Mzda, ktorú zamestnanec dostáva od svojho zamestnávateľa, sa nazýva nominálna mzda. Reálna mzda znamená množstvo tovarov a služieb, ktoré si môže zamestnanec za svoju mzdu kúpiť. Je dôležitým ukazovateľom pre hodnotenie životnej úrovne a závisí od nominálnej mzdy, cien tovarov a služieb a daňového zaťaženia.

Minimálna mzda je najnižšia možná mzda, ktorú musí zamestnávateľ zaplatiť za prácu na plný úväzok. Za minimálnu mzdu pracujú približne 4 % obyvateľov Slovenska. Práca za nízku mzdu je významným rizikom do budúcnosti, preto sa zaviedol minimálny dôchodok. Minimálna mzda pre rok 2024 je 750 eur, čo zodpovedá 4,31 eura za odpracovanú hodinu. V roku 2023 bola minimálna mzda stanovená na 700 eur a minimálna hodinová mzda bola 4,023 eur. Minimálna mzda na rok 2025 má dosiahnuť približne 800 eur. Úroveň minimálnej mzdy na Slovensku sa každým rokom zvyšuje, čo je vidieť na nasledujúcom obrázku č. 4.³⁶

³⁶ BAKOŠ, Tomáš. Minimálna mzda 2024: prvé rokovania sa začali. Bude takmer 800 eur? [online]. PRAVDA, 2023. [cit. 2023-06-01]. Dostupné na: <<https://ekonomika.pravda.sk/ludia/clanok/669568-minimalna-mzda-2024-prve-rokovania-sa-zacali-bude-takmer-800-eur/>>

Obrázok č. 4: Vývoj minimálnej mzdy na Slovensku

Zdroj: <https://ekonomika.pravda.sk/ludia/clanok/669568-minimalna-mzda-2024-prve-rokovania-sa-zacali-bude-takmer-800-eur/>

Priemerná mzda predstavuje súčet hrubých miezd určitej skupiny jednotlivcov vydelený počtom jednotlivcov tejto skupiny, ktoré boli zúčtované k výplate za dané obdobie. V roku 2023 je priemerná mzda na Slovensku vo výške 1419 €.

Rakúsko sa zaraďuje medzi krajiny EÚ, v ktorých neexistuje legislatívou uzákonená minimálna mzda. Aj pre rok 2024 platí, že minimálna hodinová a aj minimálna mesačná mzda nie je zavedená. Všetko je to na úrovni dohody medzi zamestnávateľom a zamestnancom. Prevažne u väčších zamestnávateľov je minimálna mzda pre danú pracovnú pozíciu zakotvená v kolektívnej zmluve. V nej sú väčšinou definované aj ďalšie benefity. Priemerná mesačná hrubá mzda v Rakúsku predstavuje 4104 € v roku 2023, čo je skoro trojnásobok slovenskej priemernej mzdy. Nepochybnou výhodou, čo sa týka zárobku je pre rakúskych zamestnancov 13. a 14. plat. Na Slovensku sú koncoročné odmeny, prípadne 13. plat skôr výnimkou, v Rakúsku je to štandard. Trinásty plat predstavuje tzv. „Weihnachtsgeld“, ktorý je vyplácaný k platu v novembri. Tento 13. plat sa označuje ako vianočná odmena. Štrnásty plat predstavuje tzv. „Urlaubsgeld“, ktorý je vyplácaný v polovici júna. Tento 14. plat sa označuje ako mzda za dovolenku. Špecifikom je, že tieto bonusové platy v Rakúsku nepodliehajú dani z príjmov, ale sú zdanené inou metódou.³⁷

³⁷ PRACA VONKU. Platy v Rakúsku. [online]. Dostupné na: <https://www.pracavonku.sk/rakusko-praca-v-rakusku/platy-v-rakusku.html>

4.3 Daň z príjmov fyzických osôb v Slovenskej republike

Predmetom dane z príjmov fyzických osôb je každý príjem z činností daňovníka a z nakladania s jeho majetkom. Príjem môže byť peňažný a nepeňažný príjem. Ako sme už v prvej kapitole spomínali, príjmy fyzickej osoby, ktoré sú predmetom dane z príjmov, sa členia na príjmy zo závislej činnosti (§ 5), príjmy z podnikania (§ 6 ods. 1), príjmy z inej samostatnej zárobkovej činnosti (§ 6 ods. 2), príjmy z prenájmu (§ 6 ods. 3), príjmy z použitia diela a umeleckého výkonu (§ 6 ods. 4), príjmy z kapitálového majetku (§ 7), ostatné príjmy (§ 8). Daňovník fyzická osoba svoj základ dane zistí ako:

- súčet čiastkového základu dane z príjmov podľa § 5 zákona o dani z príjmov, ktorý sa zníži o nezdaniiteľné časti základu dane alebo ich časť (§ 11), a čiastkových základov dane z príjmov podľa § 6 ods. 3 a 4 a § 8 (ZD 1),
- čiastkový základ dane z príjmov podľa § 6 ods. 1 a 2, ktorý sa zníži o nezdaniiteľné časti základu dane alebo ich časť (ZD 2).

Po zistení celkového základu dane sa vypočíta daňová povinnosť daňovníka nasledovne:

$$\text{ZD 1} = (\text{ČZD § 5} - \text{NČZD prednostne}) + \text{ČZD § 6 ods. 3 a 4} + \text{ČZD § 8}$$

Pri príjmoch, ktoré patria do ZD 1 sa používa progresívna sadzba dane. Sadzba 19 % sa používa z tej časti ZD 1, ktorá nepresiahne 176,8-násobok sumy platného životného minima vrátane. Pre rok 2023 je hranica na uplatnenie 19 % sadzby dane 41 445,46 €, resp. mesačne do výšky zdaniteľnej mzdy 3 453,79 €. Presiahnutá časť ZD 1 sa zdaňuje so sadzbou 25 %.

$$\text{ZD 2} = (\text{ČZD § 6 ods. 1 a 2} - \text{NČZD neuplatnená časť})$$

Pri príjmoch, ktoré patria do ZD 2 sa najprv lineárna sadzba dane vo výške 15 %. Od roku 2021 platí pravidlo, že ak daňovník za zdaňovacie obdobie dosiahne zdaniteľné príjmy podľa §6 ods. 1 a 2 neprevyšujúce sumu 49 790 €, príjem sa zdaňuje lineárnou sadzbou 15 %. Ak zdaniteľné príjmy za zdaňovacie obdobie presiahnu sumu 49 790 €, tak sa uplatňuje progresívna sadzba dane 19 %, resp. 25 %. Pre uplatnenie 19 % sadzby platí pravidlo, že časť ZD 2 nesmie presiahnuť 176,8-násobok platného životného minima. Ak časť ZD 2

presiahne 176,8-násobok platného životného minima, zdaňuje sa progresívnou sadzbou 25 %.

Do osobitných základov dane patria kapitálové príjmy podľa § 7, podiely zo zisku podľa § 51e a príjmy fyzickej osoby dosiahnuté kontrolovanou zahraničnou spoločnosťou podľa § 51h. Pri kapitálových príjmoch sa používa lineárna sadzba 19 %, pri dividendách je v platnosti lineárna sadzba 7 %, resp. 35 % a príjmy podľa § 51h sa zdaňujú taktiež lineárnou sadzbou 25 %, resp. 35 %.

Celková daňová povinnosť sa vypočíta ako súčet daní z jednotlivých základov dane, vid'. nasledujúci obrázok 5.

Obrázok č. 5: Zistenie celkového základu dane

ČZD ₅₅ = ZP (zdaniteľné príjmy) – PP (povinné poistné) (do konca r. 2010 - príspevky zdravotníkov na vzdelávanie)		
ČZD ₅₆ = ZP – výdavky (preukázateľne vynaložené alebo paušálne) = Výsledok hospodárenia upravený o pripočítateľné a odpočítateľné položky		Úhrn ČZD ₅₆ , ČZD ₅₇ a ČZD ₅₈ sa znižuje o daňovú stratu z predchádzajúcich zdaňovacích období z príjmov podľa § 6.
ČZD ₅₇ = Príjem neznižený o výdavky	Úhrn ČZD ₅₇ a ČZD ₅₈ sa znižuje o daňovú stratu za bežné zdaňovacie obdobie z príjmov podľa § 6.	
ČZD ₅₈ = ZP – V (len preukázateľne vynaložené okrem príležitostných príjmov z poľnohospodárskej výroby)		
Celkový základ dane (Σ ČZD)		

Zdroj: www.podnikajte.sk

Za účelom zníženia daňovej povinnosti slúžia odpočítateľné položky ako napríklad nezdaniteľná časť základu dane a daňový bonus. Tieto položky bližšie špecifikujeme v nasledujúcej kapitole.

4.3.1 Nezdaniteľná časť základu dane na Slovensku

Na znižovanie celkového základu dane daňovníka slúži uplatňovanie nezdaniteľnej časti základu dane (ďalej len NČZD). Od roku 2020 platí, že daňovník si môže uplatňovať NČZD len zo sumáru základov dane z tzv. aktívnych príjmov. Za aktívny príjem sa považuje závislá činnosť, podnikanie a iná samostatne zárobková činnosť. Momentálne na Slovensku si môže daňovník uplatňovať 3 typy NČZD:

- nezdaniteľná časť základu dane na daňovníka (ďalej len NČZDD),
- nezdaniteľná časť základu dane na manželku /-la (ďalej len NČZDM),
- nezdaniteľná časť základu dane na doplnkové dôchodkové sporenie (III. pilier).

4.3.2 Nezdaniteľná časť základu dane na daňovníka

Nárok na uplatňovanie NČZDD má každá fyzická osoba, to znamená, že aj daňoví rezidenti aj nerezidenti. NČZDD je ovplyvnená valorizačným mechanizmom a dosiahnutým základu dane daňovníka z aktívnych príjmov. Valorizačný mechanizmus znamená, že výška NČZDD závisí od násobku platného životného minima. Životné minimum definuje zákon č. 601/2003 Z. z. o životnom minime a o zmene a doplnení niektorých zákonov ako spoločensky uznanú minimálnu hranicu príjmov fyzickej osoby, pod ktorou nastáva stav jej hmotnej núdze. Výška životného minima sa každoročne mení k 1. júlu a platí do 30. júna nasledujúceho roka. Suma životného minima nemôže klesnúť, môže len ostať na rovnakej výške ako za prechádzajúce obdobie. Od roku 2020 platí, že výška NČZDD sa rovná 21-násobku platného životného minima. Štatistický úrad SR v máji 2023 zverejnil, že index spotrebiteľských cien sa v apríli 2023 medzироčne zvýšil za nízkopríjmové domácnosti o 14,7 %, preto tento koeficient by mal byť smerodajný pri úpravách súm životného minima od 1.7.2023. Do konca júna 2023 bolo platné životné minimum vo výške 234,42 €. Od júla 2023 sa životné minimum zvýšilo na 268,88 €, čo je platné do konca júna 2024.

V nasledujúcej tabuľke 9 je zachytené pravidlo o uplatňovaní NČZDD pre rok 2023.³⁸

Tabuľka č. 9: Výška nezdaniteľnej časti základu dane na daňovníka za rok 2023 podľa § 11 ods. 2 ZDP

Základ dane daňovníka z aktívnych príjmov (AP)	Nezdaniteľná časť základu dane na daňovníka (NČZDD)
ZD z AP $\leq$ 21 754,18 € (92,8 x ŽM)	4 922,82 € ročne 410,24 € mesačne (21 x ŽM) • nárok na plnú výšku NČZDD

³⁸ JASPIŠ. Zvyšuje sa životné minimum. [online]. Dostupné na: <<https://jaspis.sk/aktuality/zivotne-minimum-2023-2024>>

ZD z AP > 21 754,18 € (92,8 x ŽM)	$(44,2 \times \text{ŽM}) - (\text{základ dane z AP}/4)$ 10 361,36 – (základ dane z AP/4) • dochádza k postupnému znižovaniu NČZDD až na nulu
-----------------------------------	---

Zdroj: Vlastné vypracovanie na základe ZDP

NČZDD je možné uplatňovať buď počas zdaňovacieho obdobia (mesačne) na základe vyhlásenia k zdaneniu príjmov zo závislej činnosti u zamestnávateľa, alebo po skončení zdaňovacieho obdobia prostredníctvom ročného zúčtovania preddavkov na daň z príjmov zo závislej činnosti u zamestnávateľa či prostredníctvom daňového priznania.³⁹

4.3.3 Nezdaniteľná časť základu dane na manželku /-la

Daňovník má nárok na uplatnenie nezdaniteľnej časti základu dane na manželku/manžela len od základu dane z tzv. „aktívnych“ príjmov, medzi ktoré patria aj príjmy zo závislej činnosti a príjmy z podnikania. Nezdaniteľnú časť základu dane na manželku si môže daňovník uplatniť iba v prípade, že manžel/ka žije s daňovníkom v domácnosti a spĺňa aspoň jednu z týchto podmienok:

- stará sa o vyživované maloleté dieťa žijúce s daňovníkom v domácnosti,
- v príslušnom zdaňovacom období poberá peňažný príspevok na opatrovanie,
- je zaradená do evidencie uchádzačov o zamestnanie,
- považuje sa za občana so zdravotným postihnutím,
- považuje sa za občana s ťažkým zdravotným postihnutím.

Ak sú splnené uvedené podmienky iba jeden alebo niekoľko kalendárnych mesiacov v zdaňovacom období, môže si daňovník znížiť základ dane o nezdaniteľnú časť základu dane na manželku zodpovedajúcu 1/12 sumy nezdaniteľnej časti za každý kalendárny mesiac, na začiatku ktorého boli splnené podmienky na uplatnenie tejto nezdaniteľnej časti základu dane. Táto NČZD sa uplatňuje až po skončení zdaňovacieho obdobia z dôvodu princípu jej výpočtu, a to v závislosti od výšky základu dane daňovníka a výšky vlastného príjmu manželky. Nasledujúca tabuľka 10 zachytáva pravidlo o uplatňovaní NČZDM.

³⁹ Zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov § 11 ods. 2

Tabuľka č. 10: Výška nezdaniteľnej časti základu dane na manželku /-la za rok 2023 podľa § 11 ods. 3 ZDP

1. Ak je základ dane daňovníka z aktívnych príjmov (AP) ≤ 41 445,46 € (176,8 x ŽM)	
Vlastný príjem manželky (VP)	NČZDM
VP = 0	4 500,86 € (19,2 x ŽM) • nárok na plnú výšku NČZDM
VP < 4 500,86 € (do 19,2 x ŽM)	4 500,86 € – VP manželky • dochádza k postupnému znižovaniu NČZDM až na nulu
VP ≥ 4 500,86 € (viac ako 19,2 x ŽM)	• nemá nárok (0 €)
2. Ak je základ dane daňovníka z aktívnych príjmov (AP) > 41 445,46 € (176,8 x ŽM)	
Vlastný príjem manželky (VP)	NČZDM
VP = 0	(63,4 x ŽM) – (ZD z AP / 4) 14 862,23 € – (ZD z AP / 4)
VP < 4 500,86 € (do 19,2 x ŽM)	(63,4 x ŽM) – (ZD z AP / 4) - VP
VP ≥ 4 500,86 € (viac ako 19,2 x ŽM)	• nemá nárok (0 €)

Zdroj: Vlastné vypracovanie podľa ZDP

Do vlastného príjmu manželky (manžela) sa započítava akýkoľvek príjem, aj keď je od dane z príjmov oslobodený, okrem zamestnaneckej prémie, daňového bonusu na vyživované dieťa, zvýšenia dôchodku pre bezvládnosť, štátnych sociálnych dávok a o štipendium poskytované študentovi, ktorý sa sústavne pripravuje na budúce povolanie, znížený o zaplatené poistné a príspevky na zdravotné a sociálne poistenie, ktoré bola povinná platiť z tohto príjmu.⁴⁰

4.3.4 Nezdaniteľná časť základu dane na doplnkové dôchodkové sporenie

Podľa § 11 ods. 8 ZDP môže daňovník uplatňovať aj nezdaniteľnú časť základu dane na doplnkové dôchodkové sporenie. Na uplatnenie nezdaniteľnej časti základu dane musia byť súčasne splnené tieto podmienky:

⁴⁰ Zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov § 11 ods. 3

- a) príspevky na doplnkové dôchodkové sporenie zaplatil daňovník na základe účastníckej zmluvy uzatvorenej po 31. decembri 2013 alebo na základe zmeny účastníckej zmluvy, ktorej súčasťou je zrušenie dávkového plánu,
- b) daňovník nemá uzatvorenú inú účastnícku zmluvu podľa osobitného predpisu, ktorá nesplňa podmienky uvedené v písmene a).

Príspevky daňovníka na doplnkové dôchodkové sporenie podľa odseku 8 je možné odpočítat' od základu dane vo výške, v akej boli v zdaňovacom období preukázateľne zaplatené, v úhrne najviac do výšky 180 eur za rok.⁴¹

4.4 Daň z príjmu fyzickej osoby v Rakúsku

Uplatňovanie nezdaniťnej časti základu dane funguje v Rakúsku odlišne ako na Slovensku. Nezdaniťnú položku upravuje § 10 EStG. Na základe daňových tried môžeme konštatovať, že daňovníci, ktorí dosahujú príjem zo zamestnania podľa § 25 EStG a základ dane neprevyšuje sumu 11 693 € za rok 2024, tak sa tento príjem nezdaní. Za rok 2023 hranica na uplatnenie nezdaniťnej časti základu dane na daňovníka bola vo výške 11 000 €. Daňovníci, ktorí dosahujú príjem podľa § 22 a § 23 EStG, teda príjem z podnikania, majú nárok na uplatnenie si nezdaniťnej časti v rôznych výškach na základe výšky vymeriavacieho základu dane. Do výšky základu dane 30 000 € je možné uplatniť NČZD 15 % z tohto základu dane, maximálne však 4 500 €. Do výšky základu dane 145 000 € je možné uplatniť NČZD do 13 % z tohto základu dane, do výšky 175 000 € je možné uplatniť 7 % z tohto základu dane a do výšky 230 000 € je možné uplatniť iba do 4,5 % z tohto základu dane. Maximálne je však možné uplatniť NČZD ročne do výšky 46 950 €.

4.5 Daňový bonus na dieťa v Slovenskej republike

Daňový bonus je daňové zvýhodnenie na vyživované dieťa žijúce s daňovníkom v domácnosti (ďalej len daňový bonus) vyplatené daňovníkovi podľa § 33 zákona o dani z príjmov. O sumu daňového bonusu sa znižuje daň. Daňový bonus sa líši od nezdaniťnej časti základu dane tým, že kým nezdaniťná časť základu dane znižuje základ dane, daňový bonus znižuje vypočítanú daň. Daňový bonus sa uplatňuje maximálne do výšky dane vypočítanej za príslušné zdaňovacie obdobie. Nárok na uplatnenie daňového bonusu majú daňoví rezidenti dosahujúci aktívne príjmy. Ako sme už vyššie spomínali, daňový bonus je možné uplatniť na vyživované dieťa. Kto sa považuje za vyživované dieťa? Za vyživované

⁴¹ Zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov § 11 ods. 8

dieťa daňovníka, a to vlastné, osvojené, dieťa prevzaté do starostlivosti nahrádzajúcej starostlivosť rodičov na základe rozhodnutia príslušného orgánu a dieťa druhého z manželov, sa považuje nezaopatrené dieťa podľa osobitného predpisu. Za vyživované dieťa sa považuje aj plnoleté nezaopatrené dieťa podľa zákona o prídavku na dieťa. Za nezaopatrené dieťa sa považuje aj dieťa do skončenia povinnej školskej dochádzky, najdlhšie však do dovŕšenia 25 rokov.

Daňovník môže znížiť daň o sumu daňového bonusu v každom kalendárnom mesiaci, ak ku začiatku mesiaca boli splnené podmienky. Daňový bonus možno uplatniť už v kalendárnom mesiaci, v ktorom sa dieťa narodilo. Ak podmienky na uplatnenie daňového bonusu spĺňa viac daňovníkov a ak sa nedohodnú inak, daňový bonus na všetky vyživované deti sa uplatňuje alebo sa prizná v poradí matka, otec, iná oprávnená osoba.

Od 1.1.2023 do konca roka 2024 sú v platnosti nasledujúce sumy daňového bonusu zachytené v tabuľke 11.

Tabuľka č. 11: Výška mesačnej sumy daňového bonusu za rok 2023 a 2024

Vek dieťaťa	Suma mesačného daňového bonusu na dieťa
Dieťa vo veku do 18 rokov	140 €
Dieťa vo veku od 18 rokov	50 €

Zdroj: Vlastné vypracovanie podľa ZDP

Výška sumy daňového bonusu je však ohraničená, a to príslušným percentom zo základu dane (ČZD) podľa počtu vyživovaných detí. To znamená, že mesačnú sumu daňového bonusu v plnej výške je možné uplatniť, ak suma bonusu je v maximálnej hranici vypočítaného percenta zo základu dane. Nárok na daňový bonus sa uplatňuje najviac do výšky stanoveného percenta základu dane (ČZD) podľa § 5 alebo § 6 ods. 1 a 2 ZDP. Stanované percentá pre uplatnenie daňového bonusu sú zapracované v tabuľke 12.

Tabuľka č. 12: Maximálna výška daňového bonusu v závislosti od počtu detí a % limitu základu dane (ČZD) z aktívnych príjmov

Počet vyživovaných detí, na ktoré sa uplatňuje daňový bonus	Percentuálny limit základu dane (ČZD)
1	20 %
2	27 %

3	34 %
4	41 %
5	48 %
6 a viac	55 %

Zdroj: Vlastné vypracovanie na základe § 33 ods. 6 zákona o dani z príjmov

Najnižší daňový bonus je na úrovni 20 percent z čiastkového základu dane rodiča pri jednom dieťati. S každým ďalším dieťaťom má stúpať o sedem percent. Pri dvoch deťoch to bude 27 percent, pri troch 34 percent, pri štyroch 41 percent, za päť detí to bude 48 percent a maximálna sadzba bude 55 percent, ak má rodič šesť a viac detí.

V prípade, ak dôjde v priebehu zdaňovacieho obdobia k zmene počtu vyživovaných detí, na ktoré sa uplatňuje daňový bonus, podľa § 33 ods. 10 výška nároku na daňový bonus sa uplatní ako úhrn nárokov na daňový bonus vypočítaných podľa vyššie uvedeného vzorca v pomernej výške zodpovedajúcej počtu mesiacov, v ktorých daňovník vyživoval príslušný počet detí, na ktoré si uplatňuje daňový bonus.

4.6 Daňový bonus na dieťa v Rakúsku

Daňový bonus je odpočítateľná položka, ktorá je v platnosti aj v Rakúsku. Suma základného daňového bonusu na dieťa je vo výške 58,40 € mesačne. Ak si niekto uplatní tento daňový bonus, tak tú sumu dostane aj v prípade, ak je daňové zaťaženie nízke alebo ak neplatí vôbec žiadnu daň. Okrem tejto sumy existuje v Rakúsku tzv. „Familienbonus Plus“. Rodinný bonus je upravený podľa § 33 ods. 2 EStG. Familienbonus Plus je daňový odpočet, ktorý priamo znižuje vaše daňové zaťaženie. Máte naň nárok, ak máte v Rakúsku neobmedzenú daňovú povinnosť a dieťa dostáva rodinné prídavky. Familienbonus Plus od roku 2019 nahradí nezdaniteľnú časť základu dane na dieťa a daňovú uznateľnosť nákladov na starostlivosť o dieťa. Žiadatelia môžu požiadať o daňový bonus Plus od mesiaca narodenia dieťaťa.

Výška rodinného bonusu Plus je zachytená v nasledujúcej tabuľke 13.⁴²

⁴² BUNDESMINISTERIUM. Familienbonus Plus - alle Informationen. [online]. Dostupné na: <<https://www.bmf.gv.at/themen/steuern/arbeitnehmerinnenveranlagung/steuertarif-steuerabsetzbetraege/familienbonus-plus.html>>

Tabuľka č. 13: Familienbonus Plus od 1.1.2022

Vek dieťaťa	Suma mesačne	Suma ročne
Dieťa vo veku do 18 rokov	166,68 €	2000,16 €
Dieťa vo veku od 18 rokov	54,18 €	650,16 €

Zdroj: Vlastné vypracovanie na základe www.bmf.gv.at

Z tabuľky č. 13 vidíme, že veková hranica výšky rodinného bonusu je rovnaká ako na Slovensku. Aj v prípade Rakúska sa výška rodinného bonusu mení po dovŕšení 18 rokov dieťaťa. Čo sa týka rodinného bonusu, suma sa nelíši až veľmi v prípade Rakúska z pohľadu Slovenska. Síce je výška rodinného bonusu v Rakúsku vyššia než na Slovensku, ale na základe vysokých daní v Rakúsku by sme očakávali, aby bola táto suma výrazne vyššia. O daňový bonus v Rakúsku môžete požiadať u zamestnávateľa cez formulár E 30 alebo cez webovú stránku FinanzOnline. Partneri v manželstve môžu obaja požiadať o rodinný bonus, v takom prípade obaja dostanú polovicu sumy rodinného bonusu. Webová stránka FinanzOnline („FON“) rakúskeho spolkového ministerstva financií umožňuje všetkým občanom a firmám jednoducho spravovať svoje financie na internete. Občanom a firmám tak ušetrí cestu na daňový úrad či korešpondenciu poštou.

4.7 Daňovo-odvodové zaťaženie fyzických osôb

V tejto časti diplomovej práce aplikujeme teoretické poznatky získané v predchádzajúcich kapitolách. Vychádzame z predpokladu, že náš daňovník dosiahol príjmy zo závislej činnosti v roku 2023. Pre hlbší rozbor uvádzame výpočet ročnej daňovej povinnosti na 3 typoch príkladov. V rámci prvého typu príkladu daňovník nemá podpísané Vyhlásenie na uplatnenie nezdanieľnej časti základu dane na daňovníka a daňového bonusu, v druhom príklade je dané vyhlásenie podpísané a v treťom príklade už aplikujeme všetky odpočítateľné položky, a aj daňový bonus. Tieto tri typy príkladov budeme aplikovať v oboch krajinách, následne vyhodnotíme celkovú ročnú daňovú povinnosť pri každom typu výpočtov. V každom prípade rátame s hrubými mesačnými príjmami vo výške 1 000 €. Výška zdaniteľných príjmov počas implementovania teoretických poznatkov na príkladoch sa nezmení. Všetky potrebné číselné údaje budeme používať, ktoré sú platné v roku 2023.

4.7.1 Daňovo-odvodové zaťaženie fyzických osôb v Slovenskej republike

Ako sme už v prechádzajúcich kapitolách spomínali, Slovensko patrí medzi krajiny, v ktorých sú najvyššie odvody. Nachádzame sa na 2. mieste v celej EÚ s druhými najvyššími

odvodmi. V nasledovnej tabuľke 14 uvádzame výpočet sociálnych a zdravotných odvodov za zamestnanca i zamestnávateľa pri hrubej mzde 1 000 € (vymeriavací základ) v roku 2023.

Tabuľka č. 14: Výška odvodov na Slovensku pri hrubej mzde 1 000 €

	Zamestnávateľ		Zamestnanec	
	Sadzba v %	Suma v €	Sadzba v %	Suma v €
Nemocenské poistenie	1,40	14	1,40	14
Invalidné poistenie	3,00	30	3,00	30
Starobné poistenie	14,00	140	4,00	40
Poistenie v nezamestnanosti	0,50	5	1,00	10
Poistné na financovanie podpory v čase skrátenej práce	0,50	5	-	-
Úrazové poistenie	0,80	8	-	-
Garančné poistenie	0,25	2,50	-	-
Rezervný fond solidarity	4,75	47,50	-	-
Sociálne odvody SPOLU	25,20	252	9,40	94
Preddavky na zdravotné odvody	10,00	100	4,00	40
Celkové odvody	35,20	352	13,40	134

Zdroj: Vlastné vypracovanie na základe webovej stránky www.podnikajte.sk

Z tabuľky č. 14 môžeme odvodiť, že celkové odvodové zaťaženie zamestnávateľa a zamestnanca spolu je veľmi vysoké. Z hrubého príjmu zamestnanca je spolu odvádzané k štátu 48,6 %, čo predstavuje skoro polovicu tohto príjmu. V našom príklade, keď hrubý príjem zamestnanca je vo výške 1 000 €, celkové odvodové zaťaženie je vo výške 486 €, z čoho platí zamestnanec 134 € a zamestnávateľ 352 €.

V rámci výpočtov ročnej daňovej povinnosti vychádzame zo Zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov. Nasledujúca tabuľka 15 zachytáva základnú schému na výpočet mesačného čistého príjmu fyzických osôb v SR, ktorá nám umožňuje mať prehľad ako sa vypočíta čistý mesačný príjem zamestnanca v SR.

Tabuľka č. 15: Základná schéma na výpočet mesačného čistého príjmu fyzických osôb v SR

Hrubé mesačné zdaniteľné príjmy		
- povinné poistné (13,4 %)	SP = 9,4%	ZP = 4%
= Čiastkový základ dane		
-1/12 nezdaniteľnej časti základu dane na daňovníka		
= Zdaniteľná mzda (znížený základ dane)		
Preddavky na daň (19 %, resp. 25 %)		
-Daňový bonus na vyživované dieťa		
= Znížený preddavok na daň (preddavok na daň > daňový bonus) alebo Nárok na vyplatenie DB (preddavok na daň < daňový bonus)		
Čistý príjem = HP – povinné poistné – preddavok na daň + daňový bonus		

Zdroj: Vlastné vypracovanie

Z ročného hľadiska už nevychádzame z výpočtu čistého príjmu, ale vychádzame z výpočtu ročnej daňovej povinnosti. Je dôležité zaznamenať, že existujú dva spôsoby vysporiadania dane z príjmov. Prvá možnosť je ročné zúčtovanie dane. O ročné zúčtovanie môže požiadať zamestnanec svojho zamestnávateľa. Tento spôsob vysporiadania sa týka len zamestnancov, ktorí dosahujú príjmy výlučne zo závislej činnosti. Na základe tejto žiadosti a dodaných dokumentov potom zamestnávateľ ročné zúčtovanie spracuje a najneskôr vo mzdách zamestnancovi zapracuje výsledok výpočtu ročného zúčtovania dane, ktoré môže byť buď preplatkom alebo nedoplatkom. Daňové priznanie si zamestnanec spracováva sám bez pomoci zamestnávateľa. Zamestnanec samozrejme môže využiť služby daňového poradcu, ktorý mu daňové priznanie spracuje. Zamestnanec dostane od zamestnávateľa Potvrdenie o zdaniteľných príjmoch fyzickej osoby zo závislej činnosti, na základe ktorého môže zamestnanec vyplniť daňové priznanie za predchádzajúce zdaňovacie obdobie. Daňové priznanie sa podáva na príslušný daňový úrad do 31. marca, ale táto lehota môže byť predĺžená najprv do 30. júna alebo do 30. septembra (ak mal daňovník príjmy zo zahraničia). Výsledkom daňového priznania je preplatok na dani alebo nedoplatok, presne ako v prípade ročného zúčtovania, čiže konečný výsledok je rovnaký v prípade oboch možností. V tejto kapitole sa budeme zameriavať na výpočet ročnej daňovej povinnosti, na základe ktorého náš daňovník podá daňové priznanie. Pre výpočet ročnej daňovej povinnosti v SR nám slúži nasledujúca tabuľka 16.

Tabuľka č. 16: Základná schéma na výpočet ročnej daňovej povinnosti

Hrubý ročný zdaniteľný príjem (HZP)
- zaplatené poistné v priebehu roka
= Čiastkový základ dane (ročný) = Celkový základ dane z AP
-ročná nezdaniteľná časť základu dane na daňovníka
= Zdaniteľná mzda (znížený základ dane)
Ročná daň (19 %, resp. 25 %)
-nárok na ročný daňový bonus na dieťa
= Ročná daň znížená o ročný daňový bonus
+ vyplatený daňový bonus na dieťa počas roka
-preddavky na daň
Ročná daň-nárok na DB + vyplatený DB počas roka – preddavky na daň = - (preplatok na dani) alebo + (nedoplatok)

Zdroj: Vlastné vypracovanie

Pri výpočtoch v rámci SR budeme postupovať na základe tejto schémy. Predpokladom výpočtov je, že náš daňovník dosiahne príjmy zo závislej činnosti podľa § 5, následne aj príjem z podnikania podľa § 6. Prvý a druhý výpočet sa týka príjmov zo závislej činnosti, tretí príklad sa týka príjmov z podnikania. Po zistení ročnej daňovej povinnosti z jednotlivých príjmov vyrátame aj efektívnu sadzbu dane. Efektívna sadzba dane je priemerná sadzba, v ktorej je jednotlivec zdaňovaný z dosiahnutého príjmu. Vypočíta sa ako základná suma celkových daňových výdavkov vydelená zdaniteľným príjmom. Je to percento zdaniteľného príjmu, ktoré efektívne platí dane.

1. Výpočet ročnej daňovej povinnosti po dosiahnutí príjmov zo závislej činnosti, ak náš daňovník nemá deti:

HZP = 12 000 € (1 000 € x 12 mesiacov)

-poistné = 1 608 € (SP= 1 128 €, ZP= 480 €)

= ČZD (ročný) = Celkový ZD = 10 392 €

-NČZDD = 4 922,82 € (10 392 < 21 754,18- nárok na plnú výšku NČZDD)

= Znížený ZD = 5 469,18 €

Ročná daň = 1 039,14 € (19 % zo ZD)

-preddavky na daň = 520,60 €

= + **518,54 € (nedoplatok)**

Efektívna sadzba dane = (1 039,14/12 000) x 100 = **8,66 %**

Ako sme uviedli, mesačný hrubý príjem nášho daňovníka je vo výške 1 000 €, t.j. ročne zarába 12 000 €. Zaplatené povinné poistné spolu predstavuje 1 608 €, z čoho je sociálne poistenie 1 128 € (9,4 % z HZP), zdravotné poistenie 480 € (4 % z HZP). Po odpočítaní poistného sme zistili výšku celkového základu dane, následne sme odpočítali aj výšku nezdaniteľnej časti základu dane na daňovníka, nakoľko z ročného hľadiska má nárok každý na uplatnenie NČZDD. Po odpočítaní NČZDD sme zistili znížený základ dane, na základe čoho sme vyrátali výšku ročnej dane. Zrazené preddavky na daň predstavujú 520,60 €. Na vznik povinnosti platiť preddavky na daň z príjmov u fyzickej osoby má vplyv výška poslednej známej daňovej povinnosti. Preddavky na daň v priebehu preddavkového obdobia platí daňovník, ktorého posledná známa daňová povinnosť presiahla 5 000 eur, pričom preddavkové obdobie je obdobie od prvého dňa nasledujúceho po uplynutí lehoty na podanie daňového priznania za predchádzajúce zdaňovacie obdobie do posledného dňa lehoty na podanie daňového priznania v nasledujúcom zdaňovacom období. Bežne teda trvá od 1. 4. do 31. 3. nasledujúceho roka. Pojem posledná známa daňová povinnosť je vymedzený v § 34 ods. 5 zákona o dani z príjmov. Po odpočítaní preddavkov na daň sme došli k výsledku, že daňovníkovi vznikol nedoplatok na dani vo výške 518,54 €. Efektívna sadzba dane predstavuje výšku 8,66 %.

2. Výpočet ročnej daňovej povinnosti po dosiahnutí príjmov zo závislej činnosti, ak náš daňovník má deti (10 a 13 rokov):

HZP = 12 000 € (1 000 € x 12 mesiacov)

-poistné = 1 608 € (SP= 1 128 €, ZP= 480 €)

= ČZD (ročný) = Celkový ZD = 10 392 €

-NČZDD = 4 922,82 € (10 392 < 21 754,18- nárok na plnú výšku NČZDD)

= Znížený ZD = 5 469,18 €

Ročná daň = 1 039,14 € (19 % zo ZD)

-nárok na ročný daňový bonus = 2 805,84 €

Ročný DB = (2 x 140 €) x 12
mesiacov = 3 360 €, ALE
max. výška DB = 27 % zo ZD
= 2 805,84 €

Ročná daň znížená o DB = 0 €

-preddavky na daň = 520,60 €

= - 2 287,30 € (preplatok)

Efektívna sadzba dane = (1 039,14/12 000) x 100 = **8,66 %**

V rámci druhého príkladu sme došli k záveru, že po uplatnení ročnej NČZDD a daňového bonusu na 2 deti vzniká preplatok na dani a môže požiadať o vrátenie preplatku v daňovom priznaní. Predpokladom uplatnenia daňového bonusu je, že daňovníkovi nebol vyplatený daňový bonus v priebehu zdaňovacieho obdobia, nakoľko počas roka si neuplatňoval daňový bonus. Na základe pravidiel uplatnenia daňového bonusu, čo sme už uviedli v predchádzajúcich kapitolách sme zistili, že suma daňového bonusu presiahne percentuálny limit základu dane. V prípade 2 detí môže daňovník uplatniť daňový bonus maximálne vo výške 27 % zo základu dane, čo predstavuje 2 805,84 €. Po uplatnení daňového bonusu a odpočítaní preddavkov na daň daňovníkovi vznikne preplatok na dani vo výške 2 287,30 €. Efektívna sadzba dane je vo výške 8,66 %. Na základe predchádzajúcich výpočtov môžeme konštatovať, že daňový bonus má výrazný vplyv na výšku daňovej povinnosti. Pred uplatnením daňového bonusu vznikol daňovníkovi nedoplatok, následne po uplatnení daňového bonusu na 2 deti vznikol daňovníkovi preplatok.

V ďalšom príklade pozrieme na to, ako sa zmení výška ročnej daňovej povinnosti, ak náš daňovník dosiahne príjmy zo živnosti podľa § 6 ods.1 za predpokladu, že má hrubý ročný príjem vo výške 12 000 €.

3. Výpočet ročnej daňovej povinnosti po dosiahnutí príjmov zo živnosti, ak náš daňovník má deti (10 a 13 rokov)

HZP = 12 000 € (1 000 € x 12 mesiacov)

-poistné = 1 608 € (SP= 1 128 €, ZP= 480 €)

-paušálne výdavky (60%) = 7 200 €

ČZD § 6 ods.1 = 3 192 €

ZD 2 = (3 192 € - 4 922,82 €) = 0

Ročná daň = 0 € (15 % zo ZD 2)

-nárok na ročný daňový bonus = 2 805,84 €

Ročná daň znížená o DB = 0 €

-preddavky na daň = 520,60 €

= - 3 326,44 € (preplatok)

Efektívna sadzba dane = (0/12 000) x 100 = **0 %**

Z tohto výpočtu môžeme konštatovať, že po uplatnení paušálnych výdavkov a NČZDD sa ročná daň výrazne zníži, až na nulu. Z toho vyplýva, že daňovníkovi vznikne preplatok na dani po uplatnení daňového bonusu na 2 deti. Efektívna sadzba dane je vo výške 0 %. Možnosť uplatniť paušálne výdavky môžu tí, ktorí spĺňajú podmienky ustanovené v zákone o dani z príjmov. Nakoľko náš daňovník dosiahne príjmy zo živnosti podľa § 6 ods.1 ZDP, spĺňa podmienku na uplatnenie paušálnych výdavkov vo výške 60 %.

Na základe výpočtov môžeme konštatovať, že odpočítateľné položky a daňový bonus môžu výrazne znížiť daňovú povinnosť. Bez vyhlásenia daňovníkovi vyšiel nedoplatok na dani, s vyhlásením ešte stále vyšiel daňovníkovi nedoplatok na dani, ale oveľa v menšej miere, následne s vyhlásením a uplatnením daňového bonusu vyšiel daňovníkovi preplatok na dani.

4.7.2 Daňovo-odvodové zaťaženie fyzických osôb v Rakúsku

Výpočet ročnej daňovej povinnosti v Rakúsku je oveľa komplikovanejší ako na Slovensku. V prípade Rakúska musíme rátať so štrnástimi platmi a rôznymi zmenami v závislosti od výšky platu. Čo sa týka výšky odvodov, v Rakúsku sa môže zmeniť v závislosti od výšky hrubého príjmu. V nasledovnej tabuľke 17 uvádzame výpočet

sociálnych a zdravotných odvodov za zamestnanca i zamestnávateľa aj v prípade Rakúska pri hrubej mzde 1 000 € (vymeriavací základ) v roku 2023.

Tabuľka č. 17: Výška odvodov v Rakúsku pri hrubej mzde 1 000 €

	Zamestnávateľ		Zamestnanec	
	Sadzba v %	Suma v €	Sadzba v %	Suma v €
Krankenversicherung (zdravotné poistenie)	3,78 %	37,80	3,87 %	38,70
Unfallversicherung (havarijné poistenie)	1,10 %	11	-	0
Pensionsversicherung (dôchodkové poistenie)	12,55 %	125,50	10,25 %	102,50
Arbeitslosenversicherung (poistenie v nezamestnanosti)	3,00 %	30	3,00 %	30
Zuschlag nach dem IESG (príplatok podľa IESG)	0,10 %	1	-	0
Arbeiterkammerumlage (odvody pracovnej komory)	-	0	0,50 %	5
Wohnbauförderungs-Beitrag (príspevok dotácie na bývanie)	0,50 %	5	0,50 %	5
Celkové odvody	21,03	210,30	18,12	181,20

Zdroj: Vlastné vypracovanie na základe webovej stránky www.finanzrechner.at

Z vyššie uvedenej tabuľky č. 17 môžeme vyčítať, že celkové odvodové zaťaženie zamestnanca v Rakúsku je vyššie ako na Slovensku. Na druhej strane rakúsky zamestnávateľ platí z odvodov menší podiel ako slovenský podnikateľ. Celkové odvodové zaťaženie zamestnávateľa a zamestnanca spolu je vo výške 39,15 %, čo je však celkovo nižšie ako na Slovensku. Celkové odvodové zaťaženie pri hrubej mzde 1 000 € je vo výške 391,50 €, z čoho platí zamestnanec 181,20 € a zamestnávateľ 210,30 €. Najväčšiu časť z odvodov predstavuje dôchodkové poistenie, čo ani nie je prekvapenie, nakoľko dôchodok v Rakúsku je oveľa vyšší ako na Slovensku, čo je vlastne financované z týchto odvodov a daní.

Výška povinného poistného môže byť redukovaná v závislosti od výšky hrubého mesačného príjmu. Regulácia sa týka poistenia v nezamestnanosti. Nariadenie je v platnosti

od 1. januára 2023 a je určené pre nízkopríjmových zamestnancov. Redukciu odvodov zachytáva nasledujúca tabuľka 18.

Tabuľka č. 18: Regulácia poistenia v nezamestnanosti v závislosti od výšky mesačného príjmu

Poistenie v nezamestnanosti				
Hrubý mesačný príjem		Pôvodná výška	Zníženie	Vplyv na výšku odvodov zamestnanca
-	1 885,00 €	6 %	-3 %	15,12 %
1 885,01 €	2 056,00 €	6 %	-2 %	16,12 %
2 056,01 €	2 228,00 €	6 %	-1 %	17,12 %

Zdroj: Vlastné vypracovanie na základe webovej stránky www.gesundheitskasse.at

Z tabuľky č. 18 vyplýva, že celkové odvodové zaťaženie nízkopríjmových zamestnancov sa zníži v závislosti od výšky mesačného príjmu. V prípade mesačného hrubého príjmu do výšky 1 885,00 € zamestnanec platí odvody celkovo vo výške 15,12 %. Ak je poistenie v nezamestnanosti regulované o 2 percentá, tak zamestnanec platí odvody celkovo vo výške 16,12 % atď. Čo sa týka 13. a 14. platu, platia sa odvody z týchto plátov celkovo len vo výške 14,12 %, čo je ustanovené v zákone.

Pre výpočet ročnej daňovej povinnosti v Rakúsku nám slúži nasledujúca tabuľka 19.

Tabuľka č. 19: Schéma na výpočet ročnej daňovej povinnosti v Rakúsku

Hrubý ročný zdaniteľný príjem (HZP)
- poistné (Sozialversicherung)
= Čiastkový základ dane (ČZD)
-ročná nezdaniteľná časť základu dane na daňovníka
= Zdaniteľná mzda (znížený základ dane)
Ročná daň (na základe daňových pásiem)
-nárok na ročný daňový bonus na dieťa
-rodinný bonus PLUS
Ročná daň - nárok na DB – rodinný bonus PLUS
= - (preplatok na dani) alebo + (nedoplatok)

Zdroj: Vlastné vypracovanie na základe EStG

Pri výpočtoch v rámci Rakúska budeme postupovať na základe tejto schémy. Vo výpočtoch postupujeme na základe predpokladu, že náš daňovník dosiahne príjmy zo závislej činnosti, teda príjmy podľa § 25 EStG. V poslednom príklade ukážeme, ako sa zmení ročná daňová povinnosť, ak náš daňovník dosiahne príjmy zo živnosti podľa § 21-23 EStG. Pre porovnanie vychádzame z predpokladu, že výšky príjmov daňovníka ja 1 000 € mesačne, presne ako v prípade slovenského daňovníka.

1. Výpočet ročnej daňovej povinnosti bez uplatnenia daňového bonusu a rodinného bonusu PLUS:

HZP = 14 000 € (1 000 € x 12 mesiacov + 13. a 14. plat)

-poistné = 2 096,80 € (15,12 % z 12 000 € + 14,12 % z 2 000 €)

= ČZD (ročný) = Celkový ZD = 11 903,20 €

Ročná daň = 0 € (daňová trieda 1)

= **0 € (nulová daňová povinnosť)**

Efektívna daňová sadzba = (0/14 000) x 100 = **0 %**

Ako sme už v tejto práci spomínali, v Rakúsku dostávajú ľudia štrnásť platov, ale 13. a 14. plat nepodlieha dani z príjmu fyzických osôb. To znamená, že ak má daňovník hrubý mesačný príjem vo výške 1 000 €, tak sa daň vypočíta zo základu dane daňovníka, kde do základu dane nie je zaradený 13. a 14. plat. V našom prípade nezarátame do základu dane dodatočné platy, tým teda výška základu dane patrí do daňového pásma č. 1. Príjem je oslobodený od dane v plnej výške, teda príjem nepodlieha dani z príjmu fyzických osôb a vznikne daňovníkovi nulová daňová povinnosť za rok 2023. Nakoľko je daň na úrovni 0 €, efektívna daňová sadzba bude 0 %.

2. Výpočet ročnej daňovej povinnosti s uplatnením základného daňového bonusu (2 deti vo veku 10 a 13 rokov), pričom deti nedostávajú rodinné prídavky:

HZP = 14 000 € (1 000 € x 12 mesiacov + 13. a 14. plat)

-poistné = 2 096,80 € (15,12 % z 12 000 € + 14,12 % z 2 000 €)

= ČZD (ročný) = Celkový ZD = 11 903,20 €

Ročná daň = 0 € (daňová trieda 1)

-nárok na ročný daňový bonus (58,40 € x 12 mesiacov x 2 deti) = 1 401,60 €

= - 1 401,60 € (preplatok)

Efektívna daňová sadzba = $(0/14\,000) \times 100 = 0 \%$

Na základe tohto výpočtu môžeme konštatovať, že ročná daňová povinnosť je za rok 2023 nulová, avšak náš daňovník v tomto prípade mal nárok na uplatnenie základného daňového bonusu pre 2 deti. Nakoľko deti nedostávajú rodinné prídavky, daňovníkovi nevznikol nárok na uplatnenie rodinného bonusu PLUS. Základným predpokladom na uplatnenie rodinného bonusu PLUS je, aby deti dostávali rodinné prídavky. Efektívna daňová sadzba bude aj v tomto prípade na úrovni 0 %.

V ďalšom príklade pozrieme na to, ako sa zmení výška ročnej daňovej povinnosti, ak náš daňovník dosiahne príjmy zo živnosti podľa § 21-23 EStG za predpokladu, že má hrubý ročný príjem vo výške 12 000 €. Paušálna výška výdavkov v Rakúsku sa pohybuje medzi 6 % až 40 % v závislosti od predmetu podnikania, ktorému sa živnostník venuje. Tieto paušálne výdavky v zásade pokrývajú všetky prevádzkové náklady. Nasledujúca tabuľka 20 zachytáva paušálne výdavky pri vybraných činnostiach.

Tabuľka č. 20: Paušálne výdavky v Rakúsku

Percentuálna sadzba paušálnych výdavkov	Druh činností
6 %	Hrubý ročný príjem do 30 000 € (všetky činnosti)
12 %	rekonštrukčné práce, opatrovateľské činnosti
20 %	zdravotná starostlivosť, právna činnosť, konzultačná činnosť, nábytkárske služby

30 %	doprava, výroby a predaj textilu, dreva, potravín, strojov, papiera
40 %	reklamné a marketingové služby, služby v oblasti IT, služby v oblasti cestovného ruchu

Zdroj: Vlastné vypracovanie

Z tejto tabuľky 20 vyplýva, že v Rakúsku majú viac sadzieb na uplatnenie paušálnych výdavkov. Paušálna sadzba 6 % a 12 % sa týka nízkopríjmových živnostníkov, ktorí majú nízke výdavky na podnikanie. Nakoľko náš daňovník dosiahne príjmy zo živnosti vo výške 14 000 € ročne, môže si uplatniť najnižšiu paušálnu sadzbu, nakoľko jeho ročný príjem nepresiahne hranicu 30 000 €.

3. *Výpočet ročnej daňovej povinnosti pri príjmoch zo živnosti s uplatnením základného daňového bonusu (2 deti vo veku 10 a 13 rokov), pričom deti nedostávajú rodinné prídavky*

HZP = 14 000 € (1 000 € x 12 mesiacov + 13. a 14. plat)

-poistné = 2 096,80 € (15,12 % z 12 000 € + 14,12 % z 2 000 €)

-paušálne výdavky (6 %) = 840 €

= ČZD (ročný) = Celkový ZD = 11 063,20 €

Ročná daň = 0 € (daňová trieda 1)

-nárok na ročný daňový bonus (58,40 € x 12 mesiacov x 2 deti) = 1 401,60 €

= - **1 401,60 € (preplatok)**

Efektívna daňová sadzba = $(0/14\,000) \times 100 = 0 \%$

Po uplatnení paušálnych výdavkov sme došli k záveru, že ročná daňová povinnosť je nulová aj v prípade príjmov zo živnosti. Síce je paušálna sadzba nižšia v Rakúsku ako na Slovensku, daňová povinnosť je stále nulová v našom prípade. Po uplatnení daňového bonusu vzniká daňovníkovi preplatok na dani vo výške 1 401,60 €, presne ako v prípade druhého výpočtu. Efektívna daňová sadzba sa nemení, ostáva na úrovni 0 % z dôvodu nulovej daňovej povinnosti.

Doteraz sme riešili v tejto kapitole daňovo-odvodové zaťaženie v SR a Rakúsku. Vyrátali sme ročnú daňovú povinnosť za rôzne predpoklady. Nebrali sme však do úvahy životné náklady v týchto dvoch krajinách, takže nevieme urobiť presný záver, v ktorej

krajine sú pre pracujúceho človeka vhodnejšie podmienky. Ak berieme do úvahy iba výšku zdanenia, dá sa jednoznačne povedať, že miera zdanenia je v Rakúsku vyššia ako na Slovensku, avšak odvody odvádzané štátu sú na Slovensku vyššie ako v Rakúsku. Keďže verejné výdavky a sociálny systém sú financované z daní a odvodov, pozrime sa na rôzne sociálne dávky v oboch krajinách. Ich porovnaním získame presnejší obraz o tom, ktorý daňový systém krajiny je vhodnejší. Nižšia uvedená tabuľka 21 nám zhrnie porovnanie dvoch krajín pomocou ekonomických ukazovateľov a rôznych sociálnych dávok.

Tabuľka č. 21: Porovnanie vybraných krajín pomocou vybraných ukazovateľov

	Slovenská republika	Rakúsko
Celková miera zdanenia (2021)	35,8 %	43,5 %
Výška odvodov (2023)	48,6 %	39,15 %
Priemerná mzda (2023)	1 419 €	4 104 €
Životné minimum (2023)	234,42 €	966 €
Podpora v nezamestnanosti (2023)	50 % z denného vymeriavacieho základu	55 % z netto príjmu
Materská (2023)	75 % z denného vymeriavacieho základu	100 % z priemernej mzdy za posledných 13 týždňov
Priemerný dôchodok (2022)	511,63 €	1480 €
Inflácia (k 31.10.2023)	9,7 %	6,1 %
GDP (2023)	116,86 miliardy €	472 miliardy €
Priemerná cena paliva (2023)	1,59 € / liter	1,61 € / liter
Priemerná cena nájomného (2023)	10,2 € / m ²	9,1 € / m ²

Zdroj: Vlastné vypracovanie

Z tabuľky vyššie sme získali prehľad o stručnom porovnaní oboch krajín. Z údajov možno vyčítať, že celková miera zdanenia je síce v Rakúsku vyššia, no sociálne dávky sú od slovenských sociálnych dávok vzdialené na svetelné roky. Celkovú mieru zdanenia sme vyrátali pomocou daňovej kvóty (podiel celkových daňových príjmov k HDP). Životné náklady sú v roku 2023 skoro na rovnakej úrovni ako v Rakúsku, no priemerná mzda v Rakúsku je trikrát vyššia ako na Slovensku. Ceny nehnuteľností sú tiež extrémne vysoké na Slovensku v porovnaní s Rakúskom. Ak si vezmeme do úvahy nielen rok 2023, môžeme

aj tak povedať, že rakúsky daňový systém funguje oveľa lepšie ako slovenský. Progresívny daňový systém ako celok im funguje veľmi dobre. V praxi neexistuje optimálny daňový systém, iba daňové systémy, ktoré sa k optimálnemu približujú. Okrem vysokých daní v Rakúsku sú vyššie aj platy a ľudia dostávajú o 2 platy ročne viac ako na Slovensku, čím sa kompenzuje vysoká miera zdanenia. Na druhej strane, ako už bolo spomenuté, vďaka vysokým daniam je sociálny systém mimoriadne silný, čo sa o Slovensku povedať nedá. Z pohľadu medzinárodného zdaňovania môžeme konštatovať, že medzi vybranými krajinami je v platnosti bilaterálna zmluva. Dňa 7. marca 1978 bola vo Viedni podpísaná Zmluva medzi Československou socialistickou republikou a Rakúskou republikou o zamedzení dvojitého zdanenia v odbore daní z príjmu a z majetku. Táto zmluva určuje podmienky a metódy (metóda vyňatia, metóda zápočtu) zdaňovania jednotlivých príjmov medzi krajinami. Tieto bilaterálne zmluvy slúžia na zabránenie vyhýbania sa daňovej povinnosti a presunu ziskov z jednej krajiny do druhej.

Záver

Hlavným cieľom záverečnej práce bolo zhodnotiť, porovnať a poukázať na výhody, resp. nevýhody systému zdaňovania príjmov FO zo závislej a podnikateľskej činnosti na území SR a Rakúska, následne vyhodnotiť reálne daňovo-odvodové zaťaženie.

V prvej kapitole boli spracované teoretické východiská, na základe ktorých sme objasňovali rozdiely daňového systému vo vybraných krajinách. V podkapitolách sme sa zaoberali jednotlivými druhmi daní, charakterizovali sme priame a nepriame dane v oboch krajinách. Pri spracovaní teoretickej časti sme vychádzali zo zákona o dani z príjmov fyzických osôb č. 595/2003 Z. z. a federálneho zákona zo 7. júla 1988 o zdaňovaní príjmov fyzických osôb (EStG 1988).

Druhá kapitola obsahuje formuláciu cieľov práce, zatiaľ čo tretia kapitola popisuje rôzne metódy použité pri jej vypracovaní.

V štvrtej kapitole, ktorá bola obsahom praktickej časti záverečnej práce, sme vychádzali pri riešení modelových príkladov z praxe. Základom týchto modelových príkladov boli teoretické poznatky získané v prvej kapitole. Vďaka príkladom sme zhodnotili daňovo-odvodové zaťaženie fyzických osôb zo závislej a podnikateľskej činnosti v oboch krajinách. Pre prehľadnejšie porovnanie sme v oboch krajinách zvolili rovnaké vstupné údaje, na základe čoho je analýza porovnania daňovo-odvodového zaťaženia v oboch krajinách exaktnejšia.

K hlavnému cieľu sme dospeli podrobnou komparáciou, na základe ktorej vieme zhodnotiť, že napriek vysokej progresivite dane z príjmov fyzických osôb v Rakúsku, je úroveň daňovo-odvodového zaťaženia v prípade nízkopríjmových daňovníkov nižšia, než v prípade SR. Síce sú dane v Rakúsku vyššie, samotný sociálny systém je oveľa silnejší ako v prípade SR, nakoľko sociálne zabezpečenie je financované daňami. Ak by sme zobrali aj daňovníka s vyšším príjmom, dalo by sa tiež povedať, že daňovník by síce platil vyššiu daň, ale dostal by o 2 platy viac ako na Slovensku a v dôsledku vysokej mzdy by bol dôchodok niekoľkonásobok slovenského dôchodku.

Na základe modelových príkladov sme overovali faktory, ktoré v najväčšej miere ovplyvňujú výšku ročnej daňovej povinnosti fyzických osôb. Vychádzali sme z rovnakých podmienok v Slovenskej republike a v Rakúsku, hrubý mesačný príjem vo výške 1 000 €.

V prvom príklade sme analyzovali fyzickú osobu bez detí, ktorá dosahuje výlučne príjem zo závislej činnosti. Výsledkom bolo, že ročná daňová povinnosť tohto daňovníka na Slovensku je vo výške 518,54 € s efektívnou sadzbou dane 8,66 %. V Rakúsku z dôvodu vysokej nezdaniiteľnej časti základu dane na daňovníka bola daňová povinnosť fyzickej osoby nulová, teda aj efektívna sadzba dane bude 0 %.

V druhom príklade, kde fyzická osoba poberala príjem zo závislej činnosti a súčasne mala 2 deti, sme skúmali vplyv výšky daňového bonusu na výšku daňového zaťaženia. Po uplatnení daňového bonusu vyšiel daňovníkovi na Slovensku preplatok vo výške 2 287,30 €, pričom efektívna sadzba dane je 8,66 %. V Rakúsku mala FO preplatok vo výške 1 401,60 €, pričom efektívna sadzba dane ostáva 0 %.

V poslednom príklade sme počítali ročnú daňovú povinnosť živnostníka, osobu s dvomi deťmi. Po uplatnení paušálnych výdavkov a daňového bonusu vyšiel daňový preplatok na Slovensku vo výške 3 326,44 €, pričom efektívna sadzba dane bola v tomto prípade 0 %. V prípade Rakúska sa výška daňového preplatku nezmenila s porovnaním druhého príkladu a vyšiel preplatok vo výške 1 401,60 €, pričom efektívna sadzba dane je stále 0 %.

Na základe vyššie uvedených skutočností môžeme konštatovať, že najvýraznejšie ovplyvňujú daňové zaťaženie fyzickej osoby v oboch krajinách nezdaniiteľná časť základu dane a daňový bonus.

Čo sa týka odvodov, celkové odvody sú vyššie v SR ako v Rakúsku, na druhej strane odvodové zaťaženie zamestnanca je nižšie v SR, než v Rakúsku. V Rakúsku existuje aj úľava pre nízkopríjmových zamestnancov z platenia odvodov, maximálne však o 3 percentá. Zníženie sa týka iba poistenia v nezamestnanosti, na základe čoho sa zníži aj celkové odvodové zaťaženie zamestnanca. Čo sa týka porovnania samotného daňového systému týchto krajín, môžeme povedať, že v štruktúre daní sa nelíšia. Líšia sa hlavne v progresivite zdaňovania, nakoľko sa v Rakúsku uplatňuje viac daňových pásiem pri zdaňovaní fyzických osôb, ako na Slovensku. Nezdaniiteľná časť základu dane na daňovníka je vyššia v Rakúsku, z čoho vyplýva, že nízkopríjmoví zamestnanci do 11 000 € ročne nepodliehajú dane z príjmu fyzických osôb, ako sme uviedli v modelových príkladoch. Keďže v týchto prípadoch sa daň rovná nule, aj efektívna sadzba dane bola na úrovni 0 %. Na Slovensku už daňovník s rovnakým príjmom podlieha zdaneniu tohto príjmu, z čoho vyplýva, že efektívna sadzba dane bola vyššia ako v Rakúsku. Ako sme už spomínali, v Rakúsku sa všeobecne platia

vyššie dane ako na Slovensku, teda aj celková miera zdanenia v Rakúsku je vyššia ako na Slovensku. Čo je špecifikom Rakúska, občania platia aj cirkevnú daň, čo na Slovensku zatiaľ nie je zavedená.

Čo sa týka podnikateľov, výška paušálnych výdavkov sa líši v oboch krajinách. Kým na Slovensku je konštantná výška paušálnych výdavkov 60 %, paušálna výška výdavkov v Rakúsku sa pohybuje medzi 6 % až 40 % v závislosti od predmetu podnikania, ktorému sa živnostník venuje.

Celkovo môžeme zhodnotiť, že daňový systém Rakúska ako celok funguje veľmi dobre, progresívna daňová politika je pre nízkopríjmových zamestnancov výhodnejšia a sociálne zabezpečenie je na špičkovej úrovni v celej EÚ. Slovenský daňový systém sa nepovažuje za progresívny, tým nízkopríjmoví zamestnanci podliehajú rovnakej sadzbe dani ako vysokopríjmoví zamestnanci. V porovnaní s tým, že Slovensko má druhé najvyššie celkové odvody v EÚ, sociálne zabezpečenie je na nižšej úrovni. Na druhej strane, Rakúsko je na 3. mieste vo výške verejných výdavkov v rámci EÚ a na 1. mieste vo výdavkoch do zdravotníctva. Celkovo by sme teda mohli povedať, že aj Slovenská republika by mohla prijať legislatívne zmeny v zdaňovaní fyzických osôb, vrátane zavedenia viacerých daňových tried s rôznymi sadzbami dane na pomoc nízkopríjmovým zamestnancom.

Zoznam použitej literatúry

Odborná literatúra

1. SMITH, Adam. Bohatství národů (Pojednání o podstatě a původu bohatství národů). 2017. 872 s. ISBN: 978-80-863-8960-8.
2. ZUBALOVÁ, Alena a kolektív. Daňové teórie a ich využitie v praxi. 2012. s. 35-83. ISBN 978-80-8078-228-3.
3. KUŠNÍROVÁ, Jana. Praktické aspekty zdanenia právnických osôb v Slovenskej republike – zbierka riešených a neriešených príkladov. 2022. 112 s. ISBN-978-80-7676-250-3.
4. KUŠNÍROVÁ, Jana, VÁLEK, Juraj. 2021. Daňovníctvo- Zbierka riešených a neriešených príkladov. s. 184. ISBN 978-80-571-0403-2.

Internetové zdroje

1. Zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov. Dostupné na :
<<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2003/595/>>
2. Zákon č. 582/2004 Z. z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady. Dostupné na:
<<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2004/582/20080101.html>>
3. Zákon č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty. Dostupné na:
<<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2004/222/20200101>>
4. Zákony o spotrebných daniach (z liehu, z alkoholických nápojov, z tabakových výrobkov, z minerálneho oleja, z elektriny, uhlia a zemného plynu). Dostupné na:
<<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1992/213/19930801.html>>
5. Zákon č. 563/2009 Z. z. o správe daní (daňový poriadok) a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Dostupné na:
<<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2009/563/20100101.html>>

6. MINISTERSTVO FINANCIÍ SR. 2023. Pravidlo vyrovnaného rozpočtu. Bratislava [online]. Dostupné na:
< https://www.mfsr.sk/files/sk/financie/institut-financnej-politiky/strategicke-materialy/fiskalny-kompakt/fiskalny_kompakt_2023.pdf >
7. SLOV-LEX. 2023. Bilancia príjmov a výdavkov štátneho rozpočtu na rok 2022. Bratislava. [online]. Dostupné na :
<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/prilohy/SK/ZZ/2021/534/20220101_5379291-2.pdf>
8. N26. 2023. Welche Steuern gibt es in Österreich? [online]. N26, 2023[cit. 2023-01-03]. Dostupné na:
<<https://n26.com/de-at/blog/welche-steuern-gibt-es-in-oesterreich#das-steuersystem-in-osterreich>>
9. FINANČNÁ SPRÁVA. Občania SR v zahraničí. [online]. Dostupné na :
<<https://www.financnasprava.sk/sk/obcania/dane/dan-z-prijmov/obcania-sr-v-zahranici#DanovyRezidentSR>>
10. VAŠIČKOVÁ, Jana. 2022. Sadzby dane z príjmov v roku 2023. [online]. Podnikajte, 2022 [cit. 2022-12-19]. Dostupné na:
<<https://www.podnikajte.sk/dan-z-prijmov/sadzby-dane-z-prijmov-2023>>
11. EUROPEAN-UNION.EUROPA.EU. Rechtsinformationssystem (RIS) / Federal Law. [online]. Dostupné na :
<https://n-lex.europa.eu/n-lex/legis_at/ris.bundesrecht_form?lang=hu>
12. LOHNSTEUERHILFEVEREIN. Kalte Progression: Was ist das, und wie soll sie abgeschafft werden? [online]. Lohnsteuerhilfeverein, 2023. [cit. 2023-04-03]. Dostupné na:
<<https://www.vlh.de/arbeiten-pendeln/beruf/kalte-progression-was-ist-das-und-wie-soll-sie-abgeschafft-werden.html>>
13. PODNIKAM. Dane v Rakúsku. [online]. Podnikam,2016. [cit. 2016-03-02]. Dostupné na: <<https://podnikam.sk/dane-v-rakusku/>>

14. FINANZ AT. Lohnsteuertabelle, Steuersätze & Einkommensteuertabelle in Österreich 2023. [online]. Dostupné na:
<<https://www.finanze.at/steuern/lohnsteuertabelle/>>
15. ADVANTAGE AUSTRIA. Investovanie v Rakúsku. [online]. Dostupné na:
<<https://www.advantageaustria.org/sk/zentral/business-guide/investieren-in-oesterreich/standort-oesterreich/firmengruendung/firmengruendung.sk.html>>
16. WKO. Körperschaftsteuer (KÖSt). [online]. Dostupné na:
<[https://www.wko.at/service/steuern/Koerperschaftsteuer_\(KOeSt\).html#:~:text=K%C3%B6rperschaftsteuersatz,2024%20auf%2023%25%20zu%20senken](https://www.wko.at/service/steuern/Koerperschaftsteuer_(KOeSt).html#:~:text=K%C3%B6rperschaftsteuersatz,2024%20auf%2023%25%20zu%20senken)>
17. EUROPEAN-UNION.EUROPA.EU. Nepriame dane. [online]. Dostupné na:
<<https://www.europarl.europa.eu/factsheets/sk/sheet/81/nepriame-dane>>
18. ISOPP, Astrid, BÜRGLER, Christian. Verbrauchsteuernovelle in Österreich seit 1.1.2022 in Kraft. [online]. DELOITTE ,2022. [cit. 2022-09-22]. Dostupné na:
<<https://www2.deloitte.com/at/de/blog/deloitte-tax-blog/2022/verbrauchsteuernovelle-in-oesterreich.html>>
19. EUROSTAT. Tax revenue. [online]. Dostupné na:
<https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Tax_revenue_statistics>
20. OECD. Tax revenue. [online]. Dostupné na:
<<https://data.oecd.org/tax/tax-revenue.htm#indicator-chart>>
21. OECD. Tax on personal income. [online]. Dostupné na:
<<https://data.oecd.org/tax/tax-on-personal-income.htm#indicator-chart>>
22. BAKOŠ, Tomáš. Minimálna mzda 2024: prvé rokovania sa začali. Bude takmer 800 eur? [online]. PRAVDA ,2023. [cit. 2023-06-01]. Dostupné na:

<<https://ekonomika.pravda.sk/ludia/clanok/669568-minimalna-mzda-2024-prve-rokovania-sa-zacali-bude-takmer-800-eur/>>

23. MINIMALNA MZDA. Minimálna mzda. [online]. Dostupné na:

<www.minimalnamzda.sk>

24. PRACA VONKU. Platy v Rakúsku. [online]. Dostupné na:

<<https://www.pracavonku.sk/rakusko-praca-v-rakusku/platy-v-rakusku.html>>

25. PODNIKAJTE. Vyčíslenie celkového základu dane. [online]. Dostupné na:

<www.podnikajte.sk>

26. JASPIS. Zvyšuje sa životné minimum. [online]. Dostupné na:

<<https://jaspis.sk/aktuality/zivotne-minimum-2023-2024>>

27. BUNDESMINISTERIUM. Familienbonus Plus - alle Informationen. [online].

Dostupné na:

<<https://www.bmf.gv.at/themen/steuern/arbeitnehmerinnenveranlagung/steuertarif-steuerabsetzbetraege/familienbonus-plus.html>>

28. BUNDESMINISTERIUM. Finanzen. [online]. Dostupné na:

<www.bmf.gv.at>

29. FINANZRECHNER. Die meistgenutzten Rechner für Finanzen. [online]. Dostupné

na: <www.finanzrechner.at>

30. ÖSTERREICHISCHE GESUNDHEITSKASSE. Sozialversicherung. [online].

Dostupné na: <www.gesundheitskasse.at>

31. HARDYN, Michal. 2023. Fiškálna politika- pojmy, ciele, nástroje hospodárskej politiky. [online]. iFINANCIE, 2023. [cit. 2023-08-09]. Dostupné na:

<<https://www.ifinancie.sk/fiskalna-politika/>>

Právne normy

1. Zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov
2. Zákon č. 582/2004 Z. z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady
3. Zákon č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty
4. Zákony o spotrebných daniach (z liehu, z alkoholických nápojov, z tabakových výrobkov, z minerálneho oleja, z elektriny, uhlia a zemného plynu)
5. Zákon č. 563/2009 Z. z. o správe daní (daňový poriadok) a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Körperschaftsteuergesetz 1988- KStG 1988
6. Grundsteuergesetz 1955 – GrStG 1955
7. Grunderwerbsteuergesetz 1987 – GrEStG 1987
8. Kraftfahrzeugsteuergesetz 1992 – KfzStG 1992
9. Kommunalsteuergesetz 1993 – KommStG 1993
10. Einkommensteuergesetz 1988 – EStG 1988
11. Mineralölsteuergesetz 2022 – MinStG 2022
12. Biersteuergesetz 2022 – BierStG 2022
13. Alkoholsteuergesetz 2022 – AlkStG 2022
14. Tabaksteuergesetz 2022 – TabStG 2022
15. Elektrizitätsabgabegesetz 1996
16. Kohleabgabegesetz 2003
17. Erdgasabgabegesetz 1996